

Evropska
komisija

[POMLAD 2015 ▶ ŠT. 52]

panorama

inforegio

▶ Pomoč pri izvajanju kohezijske politike

Projektna skupina se osredotoča na prednostne naloge za naložbe in izvajanje

- ▶ fi-compass
- ▶ 40. obletnica ESRR
- ▶ Spodbujanje sodelovanja regionalne politike z Latinsko Ameriko

Regionalno
in mestno
politiko

▶ **UVODNIK** 3
Corina Crețu, evropska komisarka za regionalno politiko

OSREDNJA TEMA

▶ **PROJEKTNA SKUPINA ZA IZVAJANJE** 4-6

▶ **ROMUNIJA NAGRAJUJE ZGODBE O USPEHU, NASTALE S POMOČJO STRUKTURNEGA SKLADA** ... 7

▶ **NALOŽBENI NAČRT ZA EVROPO** 8-11

INTERVJUJI

▶ **SLOVENIJA** 12-13

Alenka Smerkolj, ministrica za razvoj, strateške projekte in kohezijo

▶ **NEMČIJA** 14-15

Rainer Baake, državni sekretar, Zvezno ministrstvo za gospodarske zadeve in energijo

▶ **NORD-PAS DE CALAIS, FRANCIJA** 16-17

Daniel Percheron, predsednik regionalnega sveta

▶ **SPODNJA ŠLEZIJA, POLJSKA** 18-19

Maršal Cezary Przybylski

▶ **ESRR PRAZNUJE 40 LET** 20-21

▶ **OBISKI KOMISARKE CREȚU** 22-23

▶ **ZEMLJEVIDI** 24-25

Indeks strategije Evropa 2020 za leto 2012

Sprememba indeksa strategije Evropa 2020 za obdobje 2010–2012

▶ **PODPORA EU NAJBOLJ ODDALJENIM REGIJAM** 26-27

▶ **ŠIRITEV EVROPSKIH IZKUŠENJ Z REGIONALNIM RAZVOJEM V LATINSKO AMERIKO** 28-31

▶ **ZAGOVARJANJE REGIONALNE POLITIKE** 32

▶ **NAČRTI VREDNOTENJA** 33

▶ **KRATKE NOVICE** 34-35

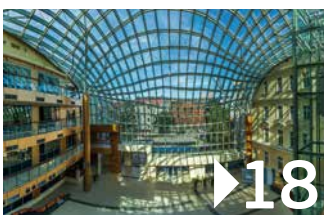
▶ **PROJEKTI** 36-39

Primeri projektov v Estoniji, na Švedskem, Madžarskem in v Sloveniji

▶ **PROGRAM** 40

Naslovnica: Corina Crețu na obisku Mémoriala ACTe v Guadeloupe.

Fotografije (strani):

Naslovnica: © Evropska komisija

Stran 2: Mémorial ACTe © aeroworx

Strani 3, 4–5, 7, 8, 20–21, 22–23, 34–35: © Evropska komisija

Strani 10–11: © Evropska investicijska banka

Stran 12: © Janez Kotar

Stran 13: © David Lotric

Stran 14: © BMWi

Stran 15: © Pisarna Evropskega parlamenta v Nemčiji

Stran 16: © D.Bokalo/Conseil Régional Nord-Pas de Calais

Stran 17: © François Lo Presti/Conseil Régional Nord-Pas de Calais

Strani 18–19: © Urad maršala vojvodstva Spodnje Šlezije

Stran 27: levo: Mémorial ACTe © aeroworx;

desno: © Bruno Michaux-Vignes

Stran 29: © David Mangurian

Stran 30: Slapovi Iguaçu © AEBR, 2012

Stran 31: © AEBR, 2013

Stran 32: © Evropski parlament/Pietro Naj-Oleari

Strani 36–37: © Enterprise Estonia, Obama's ID © Sander Retel

Stran 38: © Regionalni svet okrožja Kalmar

Stran 39: © Regionalna razvojna agencija Mura

Ta revija je tiskana na recikliran papir v angleščini, francoščini in nemščini.

V 22 jezikih je na voljo na

http://ec.europa.eu/regional_policy/sl/information/publications/panorama-magazine/

Priloga vsebine te izdaje je bila končana marca 2015.

PRAVNO OBVESTILO

Evropska komisija in osebe, ki delujejo v njenem imenu, niso odgovorne za kakršno koli uporabo informacij v tej publikaciji in za napake, do katerih lahko pride kljub skrbni pripravi in pregledovanju. Publikacija ne izraža nujno mnenj ali stališč Evropske komisije.

ISSN 1725-8278

© Evropska unija, 2015

Razmnoževanje je dovoljeno z navedbo vira.

Za uporabo/razmnoževanje avtorsko zaščitenega gradiva tretjih oseb, ki je kot tako tudi navedeno, morate dobiti dovoljenje imetnika ali imetnikov avtorskih pravic.

▶ UVODNIK

Corina Crețu
Evropska komisarka
za regionalno politiko

Za mano je nekaj burnih, a razburljivih prvih mesecev na položaju komisarka za regionalno politiko. Moja prednostna naloga so bila srečanja z deležniki in partnerji v Evropi ter zagotovitev, da je naša prenovljena politika dobro usmerjena in se izvaja tako, da lahko ljudje občutijo njene koristi. Odpotovala sem v številne regije, celo Guadeloupe, ki je ena od najbolj oddaljenih regij EU, da bi se na lastne oči prepričala, kakšno je stanje in s kakšnimi težavami se srečujejo na teh območjih, hkrati pa vzpostavila osebne stike s ključnimi akterji.

Izboljšanje naložb in upravljanja skladov

Očitno je, da bo brez trdnih in učinkovitih lokalnih ter nacionalnih uprav na področju vlaganja in upravljanja naložb EU dejanska vrednost naših sredstev kohezijske politike vprašljiva. Zato je to zame in za mojo ekipo prednostna naloga, odkar sem prevzela položaj. Uspešno smo ustanovili projektno skupino za boljše izvajanje, ki bo številnim državam pomagala učinkoviteje izkoristiti podporo iz skladov ESI, ki je na voljo. Ustanovljene so bile prilagojene akcijske skupine, ki bodo poskrbele, da bodo preostala sredstva za obdobje 2007–2013 vložena in usmerjena v ustrezne programe in projekte.

Prav tako smo se osredotočili na razvijanje upravne zmogljivosti v nekaterih državah za izvajanje programov v obdobju 2014–2020. To vključuje vzpostavljanje institucij, izmenjavo spretnosti in tehnično pomoč, za kar je na voljo 4,8 milijarde EUR. Naš cilj je širjenje modelov dobre prakse in zagotovitev pomoči, kjer je to mogoče: poskrbeli bomo, da načrte, ki smo jih sprejeli, pretvorimo v dejanske projekte na terenu prek strateškega načrtovanja in zadostne zmogljivosti za upravljanje naložb.

Skladi ESI in *fi-compass*

Najpomembnejša prednostna naloga nove Junckerjeve komisije je zbrati vsaj 315 milijard EUR dodatnih investicijskih

sredstev za Evropo. To naložbeno ofenzivo prek novega Evropskega sklada za strateške naložbe odlično dopolnjujejo naša politika ter evropski strukturni in investicijski skladi.

Ključni del tega načrta je bistveno povečati uporabo finančnih instrumentov in namesto nepovratnih sredstev dodeliti posojila, kjer je to mogoče. Tako lahko povečamo raven naložb in spodbudimo realno gospodarstvo. Zelo sem ponosna na naš novi program za podporo – *fi-compass* – ki se je začel izvajati januarja ter zagotavlja pomoč in svetovalne storitve za organe upravljanja in druge deležnike glede uporabe finančnih instrumentov. Storitve *fi-compass* je v partnerstvu z Evropsko investicijsko banko vzpostavila Komisija za zagotovitev praktičnega znanja in učnih orodij. Med temi bodo priročniki o načinu uporabe, povzetki informacij za hiter pregled, moduli za e-učenje, seminarji usposabljanja z osebnim stikom in dogodki za spodbujanje mrežnega povezovanja.

Operativni programi

Velik napredek smo dosegli pri sprejemanju posameznih operativnih programov za države članice. Doslej je bilo za proračunsko obdobje 2014–2020 odobrenih več kot 260 programov kohezijske politike v skupni vrednosti več kot 256 milijard EUR. Ob koncu postopka bomo imeli skoraj 390 programov s proračunom nad 351 milijard EUR, kar potrjuje, da so skladi kohezijske politike EU glavni naložbeni instrument EU

Ti programi so zelo strateški in bolj kot kdaj koli prej osredotočeni na rezultate. Obravnavali bodo najbolj pereče težave Evrope in njenih državljanov: revščino in brezposelnost, energetska odvisnost in podnebne spremembe, potrebo po inovacijah in večji konkurenčnosti. Kar je najpomembnejše, v vsakdanjik evropskih državljanov bodo prinesli občutne koristi.

► ZAGON PROJEKTNE SKUPINE ZA IZVAJANJE IN IZBOLJŠANIH NALOŽBENIH POBUD

Brez trdnih in učinkovitih javnih uprav uspeha programov in projektov kohezijske politike v državah članicah ter regijah ni mogoče zagotoviti. Zato sta krepitev upravne zmogljivosti in vprašanje boljšega vlaganja ter upravljanja trenutno izjemnega pomena za kohezijsko politiko EU v obdobju 2014–2020. Evropska komisija je to prepoznala kot prednostno nalogo za delovanje tako ob zagonu novih programov kot tudi ob dokončanju projektov in programov iz prejšnjega obdobja 2007–2013. Kot v uvodniku poudarja Corina Crețu, bo nezmožnost za porabo teh naložb ter njihovo dobro vlaganje in upravljanje zamujena priložnost za same državljane, ki bi lahko imeli koristi of kohezijske politike EU.

Ko je komisarka Crețu začela opravljati svojo funkcijo novembra 2014, je bila pobuda za pomoč državam članicam in regijam pri boljši uporabi naložb kohezijske politike eden njenih prvih ukrepov. Začetek delovanja projektne skupine za boljše izvajanje je bil zamišljen kot način za pomoč številnim državam, ki so nujno potrebovale naložbe, da dejansko porabijo in izkoristijo denar, ki je na voljo, učinkoviteje kot v preteklosti. V mnogih primerih je ta nezmožnost neposredno povezana z nezadostno upravno zmogljivostjo.

Širša pobuda za izboljšanje načina vlaganja in upravljanja sredstev kohezijske politike ima v osnovi štiridelni pristop.

► Prek prilagojenih akcijskih skupin se bo projektna skupina osredotočila predvsem na **porabo preostalih naložb za obdobje 2007–2013** ter pomoč pri usmerjanju naložb v prave programe in projekte.

- ▶ Osredotočili se bomo na **krepitev zmogljivosti za programe v obdobju 2014–2020**, in sicer tako na podlagi izkušenj, pridobljenih prek projektne skupine, kot različnih ukrepov, kot so vzpostavljanje institucij, usposabljanje, izmenjava izkušenj, medsebojne strokovne izmenjave in tehnična pomoč, za katere je v tem programskem obdobju državam članicam na voljo 4,8 milijarde EUR.
- ▶ Poleg tega bo Komisija izvedla sklop ukrepov, ki so osredotočeni na vprašanje, zakaj **regije s počasno rastjo**, ki so prejele znatne naložbe v okviru kohezijske politike, še vedno zaostajajo.
- ▶ Prav tako je bila sestavljena skupina strokovnjakov, ki bo neodvisno **ocenila prizadevanja držav članic za poenostavitev porabe sredstev EU** – sledila bodo priporočila za možne izboljšave.

Projektna skupina za boljše izvajanje je bila vzpostavljena za pomoč nekaterim državam, ki jih skrbijo njihove zmogljivosti načrtovanja in vlaganja. En del izziva je zmožnost za učinkovito porabo sredstev za projekte, za katere je denar že bil dodeljen v programskem obdobju 2007–2013, in zagotovitev, da se del denarja, ki je še na voljo (pre)usmeri na prave vrste projektov. Vendar to prav tako pomembno vpliva na nove programe v obdobju 2014–2020.

Črpanje sredstev

Projektna skupina se osredotoča na skupino držav s stopnjami črpanja, ki so znatno pod povprečjem EU, tj. pod 60%, medtem ko je bilo povprečje EU v času vzpostavitve projektne skupine 72%. Tak položaj bi lahko vodil do „prenehanja obveznosti“, kar bi pomenilo končno izgubo sredstev, ki so bila dodeljena državam članicam za obdobje 2007–2013.

▶ Corina Crețu ob predstavitvi platforme TAIEX REGIO PEER 2 PEER 24. marca v Bruslju. Platforma bo javnim organom omogočala izmenjavo strokovnega znanja in najboljših praks po celotni Evropi ter bo dodatno izboljšala način porabe in upravljanja naložb EU.

Zadevnih držav je osem: Češka, Slovaška, Hrvaška, Slovenija, Romunija, Bolgarija, Italija in Madžarska. Prvi ukrep projektna skupine sta bila ugotavljanje stanja in analiza stanja po državah. Nekaterne države se soočajo s težavami in zamudami pri izvajanju velikih infrastrukturnih projektov, zlasti na področju okolja in prometa. Druge so prizadete zaradi splošnih šibkosti njihovih upravnih zmogljivosti ter bolj strukturnih težav in težav pri upravljanju. Vendar so ukrepi za obravnavanje slednjih težav po svoji naravi dolgoročni in morda kratkoročno ne prinesejo opaznih rezultatov.

Projektna skupina je odgovorna za pripravo akcijskih načrtov za vsako zadevno državo članico – ali za pregled obstoječih načrtov, če so ti že pripravljene. S tem postopkom se bosta zagotovila izmenjava izkušenj in širjenje dobrih praks med sodelujočimi. To je ključni element pristopa Komisije – njen namen ni poimenovanje in sramotenje posameznikov, ampak širjenje modelov dobre prakse ter zagotovitev pomoči. Peščica akcijskih načrtov je že dokončana in jih je komisarka potrdila, vsi pa naj bi se začeli izvajati do konca aprila 2015.

Tehnična pomoč

Delo projektne skupine bo na različne načine olajšano zaradi tesno povezanih ukrepov ali pobud. Dodatno pomoč bi lahko prinesla večja uporaba instrumentov finančnega inženiringa, kar bi zagotovilo morebitno nadaljnjo prilagodljivost.

Povečati je mogoče tudi delovanje na področju krepitve upravne zmogljivosti, zlasti z namenom izboljšanja izvajanja v obdobju 2014–2020. Države članice se spodbuja k učinkovitejši in ciljno usmerjeni porabi njihovega proračuna za tehnično pomoč, da okrepijo svojo upravno zmogljivost za boljše upravljanje programov in projektov.

Poleg tega Komisija prek lastne tehnične pomoči razvija pobude, namenjene pomoči državam članicam pri njihovih prizadevanjih za krepitev zmogljivosti. Tako je na primer Strokovni center za krepitev upravne zmogljivosti Generalnega direktorata za regionalno in mestno politiko organiziral sklop izobraževalnih dogodkov za strokovnjake iz držav članic, ki so bili osredotočeni na nove regulativne zahteve za obdobje 2014–2020 in preprečevanje goljufij ([glejte revijo Panorama ŠT. 51](#)). Trenutno delajo na drugi pobudi za krepitev zmogljivosti – nekakšen program „navsezovanja stikov“ TAIEX-REGIO PEER 2 PEER, ki bo olajšal izmenjavo izkušenj med javnimi uradniki, ki sodelujejo pri upravljanju sredstev v različnih državah članicah. „Pakti za integriteto“ so še en zanimiv projekt, ki se je začel izvajati nedavno v sodelovanju z organizacijo Transparency International in je namenjen olajšanju izvajanja praks dobrega upravljanja pri projektih, ki jih sofinancira EU.

Prilagojeni pristopi

Od zagotavljanja preglednih praks pri javnih naročilih do spodbujanja izmenjav strokovnjakov iz različnih držav članic – ti različni pristopi so del skladnega, a hkrati prilagojenega pristopa Evropske komisije z namenom zagotavljanja pomoči, potrebne za razcvet naložb, ki državljanom prinašajo kar najboljše koristi.

V vseh zadevnih državah članicah si že znatno prizadevajo za zmanjšanje zamud ter ovir za gladko in učinkovito vlaganje sredstev EU. Ta prizadevanja vključujejo na primer pobude v sodelovanju s službami Komisije prek vzpostavljanja nacionalnih in regionalnih akcijskih načrtov za podrobnejše spremljanje ter odpravo zamud. Njihov obseg je zlasti velik v Romuniji in Italiji, pri čemer so prizadevanja prinesla pomembne rezultate, zlasti prek povečanja stopnje finančnega izvajanja in pospešitve fizične izvedbe projektov na terenu. Premišljeno reprogramiranje v praktično vseh zadevnih državah članicah je omogočilo tudi prenos naložb na področja, kjer lahko prinesejo najboljše rezultate, še zlasti na prednostni področji: okolje (odpadki in voda) ter promet (zlasti železnice).

Uvedena je bila možnost postopnega delovanja, da se premosti izvajanje med dvema programskima obdobjema, ki bo nadaljnji element spodbude in ga bodo v veliki meri uporabljale države članice, ki se soočajo s težavami pri izvajanju. Državam članicam bo zagotovljena pomoč v zvezi z načini uporabe te prakse prek delovanja projektne skupine.

S temi prizadevanji za reprogramiranje je bilo privarčevanih približno 10 milijard EUR, za katera je obstajalo tveganje za prenehanje obveznosti v letih 2013 ali 2014.

V dolgoročnem in srednjeročnem obdobju bo zagotavljanje koristi naložb EU za prebivalce odvisno od držav, ki se zavežejo k ukrepom za izboljšanje upravne zmogljivosti in posodobitvi njihove javne uprave. Komisija bo pomagala tako prek evropskih strukturnih in investicijskih skladov kot prek praktične podpore, vendar bo potrebna politična zaveza držav za sprejem strukturnih reform, v nekaterih primerih pa tudi sprememba kulture.

▶ VEČ O TEM

http://ec.europa.eu/regional_policy/sl/policy/how/improving-investment/

► „Gala dogodek s področja strukturnih skladov“ sta organizirala predstavništvo Evropske komisije v Romuniji in skupina Structural Consulting Group.

► ROMUNIJA NAGRAJUJE ZGODBE O USPEHU, NASTALE S POMOČJO STRUKTURNEGA SKLADA

Približno 30 romunskih projektov, financiranih prek strukturnih skladov EU v obdobju 2007–2013, je bilo nagrajenih na gala dogodku v Bukarešti.

Romunski gala dogodek s področja strukturnih skladov je potekal decembra 2014 v Bukarešti, kjer so nagradili in prepoznali prizadevanja tistih, ki so v tej državi začeli ter izvedli uspešne projekte, financirane prek strukturnih skladov.

Nagrade sta na dogodku podelila podpredsednik Evropske komisije **Jyrki Katainen**, ki je pristojen za delovna mesta, rast, naložbe in konkurenčnost, ter evropska komisarka za regionalno politiko **Corina Crețu**.

Z gala dogodkom s področja strukturnih skladov se je zaključil sklop sedmih regionalnih konferenc, organiziranih v letu 2014, s sloganom „Ponovni zagon z regionalnim razvojem prek strukturnih skladov“. Namen tega sklopa konferenc, ki jih je organiziralo predstavništvo EU v Romuniji, je bil poudariti pripravo uspešnih projektov in izkušnje s strukturnimi skladi

ter tako spodbujati dobre prakse pri uporabi evropskih skladov in obveščati javnost o opravljenem dobrem delu.

Natečaj je privabil več kot sto prijavljenih in je bil razdeljen v 10 kategorij: izobraževanje, socialna vključenost, uporabnikom prijazna uprava, uspešne pobude v zasebnem sektorju, turizem, inovativne tehnologije, trajnostni razvoj, infrastruktura na podeželju ali v mestih, kmetijstvo in ribištvo, projekti, financirani iz „alternativnih“ virov.

Gala dogodek je potekal ob pravem času – ob začetku novega finančnega obdobja 2014–2020, ko lahko ugledne nagrade za uspešne projekte povzročijo verižno reakcijo in prispevajo k bolj kakovostnemu črpanju evropskih skladov v prihodnje. Ta model bi lahko uporabile tudi druge države članice, da bi izpostavile dobre prakse.

► VEČ O TEM
www.fonduri-structurale.ro
www.proiecte-structurale.ro

▶ NALOŽBENI NAČRT ZA EVROPO IN SKLADI ESI

Evropska komisija je proti koncu leta 2014 kot prednostno nalogo napovedala naložbeni načrt za Evropo⁽¹⁾. Cilj je spodbujanje dodatnih naložb v evropsko gospodarstvo, da se z zagotovitvijo vsaj 315 milijard EUR dodatnih naložb spodbudita rast in ustvarjanje delovnih mest ter spremeni način strukturne porabe javnega denarja z odpiranjem novih naložb.

Dodatno financiranje tveganj bo zagotovil prvi steber – Evropski sklad za strateške naložbe (EFSI). Drugi steber bo poskrbel za izvajanje naložb v realnem gospodarstvu z boljšo tehnično pomočjo. To je treba dopolniti s sklopom ukrepov, da se odpravijo ovire za naložbe in ustvari resnični enotni trg – tretji steber.

Viri iz sklada EFSI bodo dopolnjevali evropske strukturne in investicijske sklade (skladi ESI). Naložbene vire na ravni posameznih projektov je mogoče združevati, pri čemer se lahko en del projekta financira iz skladov ESI, za drugi del pa se zagotovi podpora iz sklada EFSI. Dogovorjeni bodo modeli upravljanja za združevanje skladov.

Kakšna je vloga skladov ESI v naložbenem načrtu za Evropo?

V obdobju 2014–2020 bo iz skladov ESI za države članice in njihove regije na voljo okrog 450 milijard EUR. Kohezija, razvoj podeželja in pomorska politika skupaj so največje področje naložb EU za pametno, trajnostno in vključujočo rast.

Programi skladov ESI bodo znatno prispevali k ciljem naložbenega načrta, zaveza držav članic k učinkovitejši uporabi skladov ESI pa je dopolnilni element načrta. Namen je strukturiranje skladov ESI tako, da se doseže več javnih in predvsem zasebnih naložb prek okrepljene uporabe finančnih instrumentov.

Kaj so finančni instrumenti skladov ESI?

Države članice in regije se spodbuja k uporabi finančnih instrumentov kot učinkovit in trajnostni način za zagotavljanje podpore, usmerjene na prednostne naloge programa, ki ga sofinancirajo skladi ESI. Finančni instrumenti so primerni za finančno sprejemljive projekte, tj. tiste, ki bodo predvidoma ustvarili dovolj prihodkov ali privarčevanih sredstev, da bo mogoče vrniti prejeta podpora.

Finančni instrumenti imajo vsaj štiri pomembne prednosti pred tradicionalnimi nepovratnimi sredstvi.

- ▶ Z enakim proračunom **je mogoče zagotoviti veliko več naložb** (učinek vzvoda).
- ▶ Ker finančni instrumenti običajno pomenijo sodelovanje zasebnih akterjev (bank ali podjetij), sami po sebi zajemajo **pobudo za gospodarsko sprejemljivost podprte naložbe**.
- ▶ Zaradi obnovljivega značaja so finančni instrumenti **na voljo tudi po zaključku programskega obdobja**.
- ▶ Poleg tega so prilagodljivi in lahko zagotovijo **podporo v obliki, ki je najustreznejša za naložbo** (kot je opredeljeno v nadaljevanju).

Primeri finančnih instrumentov

▶ **POSOJILA** se dodelijo podjetju ali posamezniku in jih je treba povrniti v skladu z vnaprej določenim razporedom. Subvencionirana posojila se uporabljajo, kadar banke ne želijo posojati ali zagotoviti sredstev pod boljšimi pogoji (npr. nižja obrestna mera, daljše obdobje odplačevanja ali manjše zahteve glede zavarovanja s premoženjem).

▶ **ESTONIJA** Shema posojil ESRR je podprla prenovo 619 stanovanjskih stavb z več kot 22 000 stanovanjskimi enotami, s čimer so se zagotovili znatni prihranki energije in izboljšalo življenjsko okolje stanovalcev.

▶ **MIKROKREDITI** so majhna posojila osebam in zelo majhnim podjetjem, ki pogosto nimajo dostopa do finančnih storitev. Običajno je obdobje vračila takih posojil kratko, zanje pa zahtev glede zavarovanja ni ali so te majhne.

▶ **MADŽARSKA** S kombinirano shemo mikrokredita in posojila iz ESRR se je izboljšal položaj več kot 9 000 rastočih mikro-podjetij, ker se je povečal njihov dostop do finančnih sredstev.

(1) Naložbeni načrt za Evropo [COM(2014) 903 final].

KAKO DELUJEJO FINANČNI INSTRUMENTI SKLADOV ESI? ▼

DENAR EU JE NAMENJEN REGIJAM IN DRŽAVAM ...

Sredstva EU so dodeljena ...

... državam in regijam ...

... ki ocenijo
finančno vrzel ...

... ZA VLAGANJE V DEJAVNOSTI ...

... za posojila, kapital
in jamstva ...

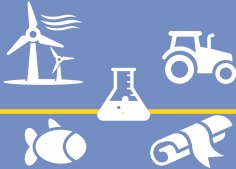

... za dodelitev denarja
finančnim institucijam ...

... in razvoj naložbene
strategije ...

... ZA POVRAČILO SREDSTEV, ZA PONOVO PORABO ...

... za vlaganje v ljudi
in podjetja ...

... ki rastejo in povrnejo
sredstva ...

... da je ta mogoče
znova vložiti.

► **JAMSTVA** posojilodajalcu zagotavljajo, da bo njegov kapital v celoti ali delno povrnjen, če posojilojemalec zamuja pri vračilu posojila.

► **ROMUNIJA** Jamstvena shema, financirana iz EKSRP, je zagotovila jamstva več kot 694 upravičencem (kmetom ter malim in srednje velikim podjetjem na podeželju) kot pomoč pri izboljšanju njihovih načinov proizvodnje ter za varovanje in izboljšanje stanja okolja. Doslej je to pripomoglo k ustvarjanju ali ohranitvi 10 200 delovnih mest.

► **LASTNIŠKI INSTRUMENTI** vključujejo vlaganje kapitala v podjetje v zameno za celotno ali delno lastništvo tega podjetja; vlagatelj kapitala lahko delno prevzame nadzor nad upravljanjem podjetja in lahko ima pravico do dela dobička podjetja. Ti instrumenti vključujejo tvegani, začetni in zagonski kapital. Dobiček je odvisen od rasti in dobičkonosnosti poslovanja.

► **NEMČIJA** Instrument tveganega kapitala, financiran iz ESRR, je zagotovil naložbe v 45 mladih podjetjih na Saškem ter jim s tem pomagal premostiti težko začetno obdobje in jih podprl pri rasti, saj jim je omogočil izkoriščanje inovativnih zamisli in tehnologij. To je pripomoglo k ustvarjanju ali ohranitvi več kot 450 delovnih mest.

Kako delujejo finančni instrumenti skladov ESI?

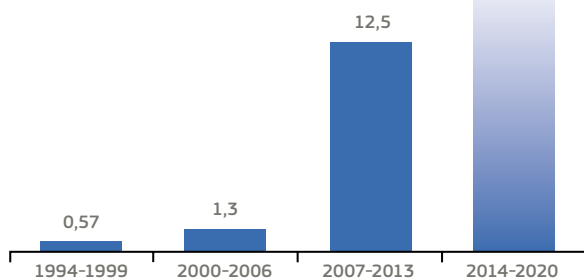
Pred dodelitvijo denarja za finančni instrument morajo organi upravljanja oceniti, kaj je potrebno, zakaj in kdo to potrebuje. V regiji so lahko na primer visokotehnološka podjetja, ki nimajo dostopa do običajnih bančnih finančnih sredstev, ker so njihovi projekti preveč tvegani. Lahko pa so to zelo majhna podjetja in podjetniki, ki ne morejo pridobiti posojil, ker nimajo preteklih rezultatov pri banki ali ne morejo zagotoviti zavarovanja. Na podlagi temeljite ocene potreb je mogoče vzpostaviti enega ali več finančnih instrumentov.

Finančne instrumente običajno upravljajo finančne institucije, ki delujejo na nacionalni ali regionalni ravni (kot so banke) ter so izbrane in zadolžene za izvajanje finančnih instrumentov v imenu organov upravljanja. Finančni instrumenti, ki uporabljajo sredstva iz skladov ESI, so tako zagotovljeni regionalno ali lokalno, pogosto pa jih zagotovijo institucije, ki so že poznane končnim prejemnikom pomoči.

Podpora regijam EU za obsežnejšo in boljšo uporabo finančnih instrumentov skladov ESI

Finančni instrumenti iz programov ESRR in ESS so se v zadnjih letih znatno razširili: tako zemljepisno in finančno kot tudi glede na sektorje. V okviru naložbenega načrta za Evropo naj bi se zneski v obdobju 2014–2020 po pričakovanjih še povečali. Skupni cilj je več kot dvakratno povečanje uporabe finančnih instrumentov.

PRISPEVKI PROGRAMOV V INOVATIVNE FINANČNE INSTRUMENTE (V MILIJARDAH EVROV)

Trden in natančnejši zakonodajni okvir

Zagon za večjo uporabo finančnih instrumentov podpira zakonodajni okvir, ki razširja njihovo uporabo na vse vrste programov skladov ESI (nacionalne, regionalne, nadnacionalne in čezmejne) ter na vseh enajst tematskih ciljev skladov ESI. Na voljo je tudi več možnosti izvajanja za organe upravljanja, kot so tako imenovani „nespecializirani“ finančni instrumenti s splošnimi pogoji.

Veliko trdnejši in natančnejši pravni okvir obravnava tudi pomanjkljivosti zakonodaje za obdobje 2007–2013, ki je bila včasih preveč ohlapna in je prinesla tudi negativni razvoj, kot je „skladičenje“ denarja v holdinških skladih, da se zaobidejo pravila glede obdobja upravičenosti, pri čemer pa realno gospodarstvo ni bilo doseženo. Zdaj so vzpostavljeni novi zaščitni ukrepi: z obveznim predhodnim vrednotenjem bi se moralo zagotoviti, da se finančni instrumenti pripravijo samo takrat, kadar so potrebni, s postopnimi plačili se bo zagotovila nadaljnja likvidnost samo v primeru, da so bili prejšnji viri vloženi v realno gospodarstvo, provizije za upravljanje glede na učinkovitost pa bodo dodatno spodbujale upravitelje skladov k čim prejšnjemu doseganju rezultatov.

FI-COMPASS DOLOČI SVOJO POT

Evropska komisija in Evropska investicijska banka sta storitev fi-compass predstavili na javni konferenci, ki je potekala 19. in 20. januarja v Bruslju in je privabila več kot 400 organov upravljanja, finančnih institucij in drugih zainteresiranih strani.

Partnerstvo med Komisijo in EIB sta poudarila podpredsednik Evropske komisije **Jyrki Katainen** in podpredsednik Evropske investicijske banke **Wilhelm Molterer**, ki sta izrazila skupno zavezo za povečanje finančnih instrumentov skladov ESI in fi-compass trdno umestila v okvir naložbenega načrta za Evropo.

Osredotočili so se zlasti na ugotavljanje, kako lahko finančni instrumenti dopolnjujejo uporabo nepovratnih sredstev iz evropskih strukturnih in investicijskih skladov.

Očiten poudarek je bil namenjen učenju iz prakse, in sicer so „pionirji“ uporabe finančnih instrumentov s prisotnimi delili strokovno znanje in zgodbe o uspehu. Več nacionalnih in lokalnih organov je predstavilo študije primerov, ki so prikazale primere premagovanja upravnih ovir, vzpostavljanja dobrih partnerstev in uspešnega izvajanja v obdobju 2007–2013.

VEČ O TEM
www.fi-compass.eu

► Podpredsednik Evropske komisije Jyrki Katainen (desno) in podpredsednik Evropske investicijske banke Wilhelm Molterer (levo) ob predstavitvi storitve fi-compass.

Tehnični nasveti: fi-compass

Pomoč in svetovalne storitve so organom upravljanja in drugim deležnikom na voljo prek nove pobude fi-compass ter jim bodo pomagale izkoristiti vse priložnosti, ki jih omogočajo finančni instrumenti skladov ESI. Storitve fi-compass bo tudi pomemben element svetovalnega središča naložbenega načrta za Evropo.

Storitve fi-compass je vzpostavila Evropska komisija v partnerstvu z Evropsko investicijsko banko. To je edinstvena storitev za vse evropske strukturne in investicijske sklade ter za vse tematske cilje. Tako nadomešča uspešne pobude za tehnično pomoč iz programskega obdobja 2007–2013: JEREMIE za podjetja, JESSICA za razvoj mest in JASMINE za mikrokreditiranje.

Horizontalni sklop storitve fi-compass

Storitve fi-compass zajema horizontalni sklop, prek katerega se bo postopoma razvijalo in širilo strokovno znanje, potrebno za izvajanje finančnih instrumentov, financiranih iz skladov ESI, ki bo koristilo vsem organom upravljanja skladov ESI. Zasnovana je tako, da izpolnjuje njihove potrebe z zagotavljanjem praktičnega znanja in učnih orodij, kot so priročniki o načinu uporabe, povzetki informacij za hiter pregled, moduli za e-učenje, seminarji usposabljanja z osebnim stikom in dogodki za spodbujanje mrežnega povezovanja.

Večregijski sklop storitve fi-compass

Storitve fi-compass vsebuje večregijski sklop, ki bo na podlagi razpisov za zbiranje predlogov zagotovil evropska sredstva za projekte vsaj dveh organov upravljanja iz vsaj dveh držav članic, da se oceni možna uporaba finančnih instrumentov skladov ESI za skupne naložbene potrebe zadevnih regij. To bo običajno vključevalo pripravljalo delo, kot sta analiza trga in možna zasnova finančnih instrumentov, zlasti na določenih tematskih področjih, na primer na področju vključevanja Romov ali v okviru makroregionalnih strategij. Večregijski projekti bodo organom upravljanja iz različnih držav članic EU zagotovili edinstveno priložnost za medsebojno sodelovanje ter sodelovanje s finančnimi institucijami in za dobrobiti medsebojnega učenja.

► VEČ O TEM

Več podrobnosti o dejavnostih v okviru horizontalnega sklopa storitve fi-compass je na voljo v delovnem programu za leto 2015, ki je poleg novic o razpisih za zbiranje predlogov v okviru večregijskega sklopa storitve fi-compass na voljo na naslovu: www.fi-compass.eu

▶ SLOVENIJA SE OSREDOTOČA NA DOLGOROČNO RAST IN RAZVOJ

Za *Panorama* smo se pogovarjali z Alenko Smerkolj, ministrico za razvoj, strateške projekte in kohezijo, o sprejetju sporazuma o partnerstvu s Slovenijo in operativnega programa ter o ciljih glede podpore za državo iz evropskih strukturnih in investicijskih skladov.

▶ Kako ste organizirali postopek priprave vašega sporazuma o partnerstvu? Katere so bile glavne prednosti sistema?

Zadnjih nekaj mesecev v letu 2014 je bilo zelo dinamičnih za vse sodelujoče pri izvajanju kohezijske politike EU v Sloveniji. V okviru večletnega finančnega okvira 2014–2020 je Slovenija upravičena do 3,2 milijarde EUR ali 4,1 milijarde EUR skupaj s sredstvi, ki so na voljo v okviru kmetijske in ribiške politike. Veseli me, da je Slovenija v sodelovanju z resornimi ministrstvi in Evropsko komisijo uspešno zaključila postopek priprav za oba ključna dokumenta, in sicer za sporazum o partnerstvu, ki je bil potrjen konec oktobra, ter operativni program, potrjen sredi decembra.

Služba Vlade za razvoj in evropsko kohezijsko politiko (SVRK), ki jo vodim, je uskladila postopek priprav za oba dokumenta, ki so ju pripravili resorna ministrstva in drugi sodelujoči deležniki ob upoštevanju načela preglednosti in skladnosti z dokumenti, pripravljenimi v skladu s pravnim redom EU. Prispevke iz posameznih sektorjev v zvezi z izvajanjem posameznih razvojnih politik so pripravila resorna ministrstva, pri čemer so se aktivno usklajevala in posvetovala s sveti obeh kohezijskih regij in socialnimi partnerji, mladimi ter predstavniki gospodarskega sektorja in

nevladnih organizacij. Želeli smo se izogniti načinu, ki se je uporabljal pred tem, in sicer dodelitvi kvot ministrstvom ter zmanjšanju teritorialnih ravni. Naš cilj je bil preprečiti razdrobljenost naložb in, v nekaterih primerih, podvajanje ukrepov. Verjamem, da smo uspešno in učinkovito zaključili postopek načrtovanja programov.

▶ V kolikšni meri sta sporazum o partnerstvu in operativni program rezultat sodelovanja med glavnimi vključenimi akterji (ministrstva, regije, mesta, podjetja, akademiki, nevladne organizacije itd.)?

Široko usklajevanje je ključnega pomena pri oblikovanju visokokakovostnih strateških dokumentov. Organizirali smo javne razprave, delavnice in posvetovanja ter obiskali 24 regij. Tem razpravam so prisostvovali predstavniki vseh ključnih deležnikov in včasih je bilo med njimi precej nestrinjanj, vendar smo uspeli premostiti razlike in se osredotočiti na skupni interes, torej da se upravičencem čim prej omogoči dostop do sredstev EU, zlasti zato, ker so sredstva EU trenutno edina sredstva, ki so na voljo za razvoj. Zato dokumenta odražata splošno soglasje, ki je bilo doseženo v zvezi z izvajanjem kohezijske politike EU v Sloveniji v obdobju 2014–2020.

▶ Kaj pričakujete od tesnega usklajevanja pri razvoju petih skladov? Kako boste oblikovali skladen pristop?

Brez dvoma lahko rečem, da bo sprejetje sporazuma o partnerstvu dodatno okrepilo sodelovanje organov upravljanja in ponudilo več priložnosti za vključevanje. Sredstva, ki so na voljo v okviru petih skladov, bi bilo treba porabiti za uresničitev izbranih tematskih ciljev. Določili smo mehanizme za usklajevanje izvajanja in veliko prizadevanj bo potrebnih za izboljšanje vsakodnevnega sodelovanja ter izmenjavo informacij in zamisli na operativni ravni.

▶ LJUBLJANA, SLOVENIJA: z novimi prostori Fakultete za kemijo in kemijsko tehnologijo ter Fakultete za računalništvo in informatiko se je povečala zmogljivost na področju naravoslovnih znanosti in tehnoloških raziskav.

„ Cilj ne bo več samo črpati vsa sredstva EU, ki so na voljo, ampak tudi ustvariti dolgoročne koristi in pozitivne rezultate za Slovenijo. “

▶ ALENKA SMERKOLJ – MINISTRICA ZA RAZVOJ, STRATEŠKE PROJEKTE IN KOHEZIJO, SLOVENIJA

▶ Katere so glavne spremembe v zvezi z operativnim programom v primerjavi z obdobjem 2007–2013?

Najprej smo morali spremeniti miselno naravnost, zdaj moramo spremeniti naše delovanje – odmikamo se od vlaganja v infrastrukturo in se bolj osredotočamo na projekte z jasno opredeljenimi strategijami, konkretnimi cilji in rezultati. To je največja razlika, če primerjamo programski obdobji 2014–2020 in 2007–2013. Naš cilj do leta 2023 je sofinanciranje projektov, ki bodo izboljšali konkurenčnost slovenskega gospodarstva ter zagotovili kakovostna in dolgoročna delovna mesta. Pri tem nameravamo uvesti številne spremembe glede izvajanja, in sicer uvedbo konkurenčnih razpisov, e-razpisov, ki združujejo povratna in nepovratna sredstva, prav tako pa bomo vzpostavili e-točko, kjer bodo na voljo vse potrebne informacije za morebitne upravičence. Cilj ne bo več samo črpati vsa sredstva EU, ki so na voljo, ampak tudi ustvariti dolgoročne koristi in pozitivne rezultate za Slovenijo.

▶ Kakšne rezultate pričakujete ob koncu sedemletnega obdobja?

Slovenija je bila doslej uspešna pri črpanju sredstev EU in z razlogom verjamemo, da bo do konca leta 2015 v največji

možni meri izčrpala sredstva za obdobje 2007–2013. Vsaka regija in občina v Sloveniji je izvedla vsaj en projekt, ki je prejel podporo EU; število teh projektov je celo večje od 5 000, kar je zadosten razlog, da smo optimistični. Kar zadeva črpanje sredstev EU, menim, da je pred nami svetla prihodnost; imamo potrebno znanje in izkušnje, naša naloga pa je, da oboje uporabimo in še naprej razvijamo v programskem obdobju 2014–2020. Vsi, ki sodelujejo pri izvajanju kohezijske politike EU, morajo biti realni pri naši oceni vrste projektov, ki so pomembni za razvoj Slovenije. Osredotočiti se moramo na pripravo dobro razvitih projektov in jih uspešno izvajati, ne samo v smislu črpanja sredstev, ampak tudi glede uresničitve zastavljenih ciljev in načrtovanih rezultatov. Ko bomo vse to uresničili, bomo lahko ocenili naš uspeh. Verjamem, da bomo uspešni.

▶ Kaj ste se naučili v tem procesu in kaj bi glede na izkušnje danes naredili drugače?

Kot veste, je bila Slovenija v zadnjih treh letih priča več spremembam v vodstvu vlade in drugim organizacijskim spremembam, ki so nedvomno ovirale pripravo zadevnih dokumentov. Glede na pridobljene izkušnje bi k postopku priprave dokumentov pristopili bolj sistematično, stabilnejša struktura vlade pa bi zagotovo prispevala k upoštevanju bolj jasnih smernic; poleg tega bi k sodelovanju v postopku priprave dokumentov povabili zunanje strokovnjake.

▶ VEČ O TEM
www.svrk.gov.si

REPUBLIC OF SLOVENIA
GOVERNMENT OFFICE FOR DEVELOPMENT
AND EUROPEAN COHESION POLICY

► KOHEZIJSKA POLITIKA V NEMČIJI

KORISTI IZVAJANJA ZARADI PREDHODNEGA NAČRTOVANJA

Za izvajanje programov financiranja v Nemčiji je potrebno sodelovanje številnih organov na zvezni in regionalni ravni. Za *Panoram* smo se z državnim sekretarjem Zveznega ministrstva za gospodarske zadeve in energijo Rainerjem Baakejem pogovarjali o pomenu zgodnjega začenja razprav in prihodnjih izzivih, s katerimi se bo soočila Nemčija.

► **Kakšne dogovore ste sklenili za oblikovanje nemškega sporazuma o partnerstvu? Katere so bile prednosti in slabosti tega postopka?**

Sporazum o partnerstvu smo razvili v tesnem sodelovanju z zveznimi in regionalnimi organi. Pri tem je upoštevana zvezna struktura v Nemčiji: zvezni organi so prva točka za stik v zadevah, povezanih z EU, in v tem primeru je Zvezno ministrstvo za gospodarske zadeve in energijo pristojno za usklajevanje evropskih strukturnih in investicijskih skladov ter odgovorno za oblikovanje sporazuma o partnerstvu. Regionalni organi pa so pristojni za regionalno gospodarsko politiko. Ti opredelijo lastne regionalne strategije financiranja in razvijejo operativne programe na podlagi teh strategij.

Naš sistem upravljanja poteka na več ravneh, zvezni in regionalni organi pa tesno sodelujejo od začetka sporazuma o partnerstvu. Sporazum o partnerstvu in operativne programe smo v največji možni meri oblikovali vzporedno.

Z delom v zvezi s sporazumom o partnerstvu smo začeli zelo zgodaj – že sredi leta 2012 – vzporedno z začetnimi predlogi Komisije o zakonodajnem svežnju. Na tej točki je Zvezno

ministrstvo za gospodarske zadeve in energijo povabilo druga zvezna ministrstva, regionalne vlade in predstavnike civilne družbe k sodelovanju v postopku. Na začetni „delavnici“ smo razpravljali o usmeritvi strategije in pripravili natančen časovni raspored. Razprave – delno na področju skladov kot celote in delno na področju posameznih skladov – so se razvijale skozi potek postopka. Poleg tega smo poskrbeli, da je bila Evropska komisija tesno vključena v razprave od samega začetka.

Zaradi skupnega dela smo lahko začetni, neuradni osnutek Evropski komisiji predložili že avgusta 2013. Temu so sledila intenzivna pogajanja s Komisijo. Kjer se je to zdelo potrebno, je bilo besedilo spremenjeno. Nato smo lahko na začetku leta 2014 predložili uradno različico, ki jo je Komisija potrdila maja 2014.

► **V kolikšni meri je po vašem mnenju sporazum o partnerstvu rezultat partnerstva med najpomembnejšimi vključenimi deležniki (ministrstva, regije, mesta, podjetja, znanstvene ustanove, nevladne organizacije itd.)?**

Oblikovanje sporazuma o partnerstvu kot krovne strategije za okrog 50 operativnih programov prav gotovo ne bi bilo mogoče brez konstruktivnega sodelovanja vseh sodelujočih. Poleg tega, da smo intenzivno sodelovali z ministrstvi in regijami, so med pripravami na novo obdobje financiranja z nami intenzivno sodelovali tudi gospodarski in socialni partnerji, znanstvene ustanove ter predstavniki mest in občin. Takšno sodelovanje je v Nemčiji dolgoletna in cenjena tradicija. Tako smo nadaljevali tudi v sedanjem obdobju financiranja: Zvezno ministrstvo za gospodarske zadeve in energijo je zagotovilo, da so bili predstavniki nemških krovnih organizacij vključeni v priprave sporazuma o partnerstvu od samega začetka. Vključeni so bili zlasti v splošne informativne sestanke in oblikovanje dokumentov. Redno so imeli priložnosti opozoriti na točke, ki so se jim zdele pomembne.

Poleg sodelovanja na zvezni ravni je intenzivno sodelovanje potekalo tudi na regionalni ravni: regije so prav tako poskrbele, da so bili v načrtovanje njihovih operativnih programov od začetka intenzivno vključeni gospodarski, socialni in drugi partnerji.

Naši partnerji so veliko prispevali k razpravam o vsebini in s tem tudi k uspešnosti postopka. Ta izmenjava zamisli je bila še posebej pomembna, ker smo bili tokrat pod večjim pritiskom, da določimo prednostne naloge zaradi obvezne „tematske osredotočenosti“. Potreba po osredotočenosti sredstev se je pravzaprav še povečala zaradi zmanjšanja finančnih sredstev v trenutnem obdobju. Veseli nas, da smo glede tega uspeli doseči splošno soglasje s partnerji.

► Kakšne rezultate pričakujete v Nemčiji na koncu obdobja financiranja 2014–2020?

Tudi v obdobju 2007–2013 so bili nemški programi usmerjeni v rast in ustvarjanje delovnih mest. Največji poudarek je bil na financiranju raziskav in inovacij, izobraževanja, malih in srednje velikih podjetij, z viri gospodarnega in konkurenčnega gospodarstva ter primerne infrastrukture. V skladu s cilji regionalne politike je imelo prednost financiranje manj razvitih regij.

Študije kažejo, da je bil to dober pristop. Zato v sedanjem obdobju financiranja pričakujemo predložitev več uspešnih ukrepov. Na drugi strani se soočamo tudi z novimi in vse večjimi izzivi, ki jih moramo upoštevati v prihodnje. Ti vključujejo demografske spremembe, grozeče pomanjkanje strokovnega znanja in energetske prehode. Prav tako moramo upoštevati področja, kot so razlike pri inovativnosti med podjetji, tveganje revščine med nekaterimi skupinami in razvoj območij z izjemno slabo infrastrukturo.

Številni od teh izzivov so prisotni v vseh regijah. Dejstva, da so tudi v Nemčiji prisotne znatne razlike med regijami, ni mogoče zanikati. Te razlike želimo do leta 2020 še bolj zmanjšati s podporo iz skladov ESI, pri čemer bi denar dodeljen ciljno za spodbujanje rasti in delovnih mest.

► Kaj ste se naučili v tem postopku in kaj bi glede na izkušnje danes naredili drugače?

Zelo smo zadovoljni, ker smo tako tesno in v duhu zaupanja sodelovali z vsemi udeleženci v celotnem postopku oblikovanja in razvoja sporazuma o partnerstvu. Zgodnji začetek dela na sporazumu o partnerstvu je bil dobra odločitev. Zato je bilo potrebnega nekaj poguma, saj tedaj še ni bilo jasno, kakšen točno bo na koncu pravni okvir. Med neformalnimi pogovori sta tako bili nujni določena mera prilagodljivosti in konstruktivna izmenjava zamisli vseh sodelujočih.

Občasno, zlasti pri obravnavanju razvoja mest, bi nam bilo ljubše, če bi Komisija svoje zahteve opredelila prej in bolj jasno ter jih med postopkom ne bi naknadno spreminjala – včasih je to počela precej pozno. Vendar je bil dialog s Komisijo na splošno zelo konstruktiven. Med pogovori so nas zlasti podpirali nemški uradniki in odgovorni direktor Generalnega direktorata za regionalno politiko. Skupaj smo dosegli dobre kompromise, ki bi morali omogočiti uspešno nadaljnje izvajanje evropskih strukturnih in investicijskih skladov v Nemčiji do leta 2020.

► NORD-PAS DE CALAIS, PREOBLIKOVANA REGIJA

Francoska regija Nord-Pas de Calais se posodablja prek regionalnih operativnih programov in podpore iz skladov EU. Predsednik regionalnega sveta Daniel Percheron govori o dosedanjih spremembah in spremembah, ki bodo izvedene po združitvi regije s sosednjo regijo Picardy v začetku leta 2016.

► **Kako so potekala pogajanja v zvezi s sprejetjem operativnega programa za vašo regijo? Katere spremembe so bile izvedene od zadnjih pogajanj?**

Pohvalil bi kakovost pogovorov med pogajanci s predstavniki Generalnega direktorata za regionalno politiko, saj smo lahko po dveh letih dela 11. decembra lani uspešno sprejeli regionalni operativni program Evropskega sklada za regionalni razvoj/Evropskega socialnega sklada (ESRR/ESS).

Z vidika regije Nord-Pas de Calais smo pokazali pobudo pri organizaciji, skupaj z državo, pomembnih posvetovanj na regionalni ravni v skladu z evropskim kodeksom dobre prakse za partnerstvo v okviru evropskih strukturnih in investicijskih skladov. Za izvajanje naše naloge smo organizirali štiri delovne skupine, ki so vključevale lokalne in strokovne deležnike (gospodarski razvoj, raziskave, mala in srednje velika podjetja ter IKT; okolje, prilagoditev podnebnim spremembam in promet; izobraževanje, usposabljanje in socialna vključenost; mestna, podeželska in obalna območja). Vsaka skupina se je sestala vsaj trikrat, v povprečju pa je srečanjem prisostvovalo 150 oseb. Regionalne konference in usmerjevalni odbori, ki so združili politične in gospodarske nosilce odločanja iz regije, so prispevali precejšnji del energije za opravljanje naloge. Poleg tega smo zbrali celo 800 pisnih prispevkov, ki so obogatili naš operativni program.

Glavna sprememba v tem novem obdobju je, da je bila odgovornost za upravljanje decentraliziranih državnih storitev v regiji prenesena na regionalne ustanove, ki bodo zdaj glavne na področju upravljanja sredstev. Tako je tokrat regija prvič vodila pogajanja. Poleg teh novih odgovornosti sta bila izvedena tudi premik zaposlenih iz državnih ustanov in reorganizacija znotraj naših služb.

► **Kako lahko kohezijska politika prispeva h gospodarskemu razvoju regije Nord-Pas de Calais? Zakaj operativni program vključuje tako obsežne naložbe v okoljska vprašanja? Katerim področjem želite dati prednost, kar zadeva pametno specializacijo?**

Zaradi kohezijske politike in mobiliziranih sredstev je regija uspela ohraniti in pogosto še povečati svoje prednosti: krepitev visokošolskega izobraževanja in raziskovalne zmogljivosti; izvajanje regionalne inovacijske strategije zlasti na podlagi konkurenčnih grozdov; priznanje dejavnosti pri katerih smo pokazali odličnost, in razvoj novih področij delovanja v prihodnosti; preoblikovanje podobe regije in povečanje njene privlačnosti, kot to simbolizira novi muzej Louvre v Lensu. Poleg tega sta nujnost inovacij in potreba po zmanjšanju odvisnosti od fosilnih goriv vključene deležnike privedla do začetka pristnih gospodarskih reform na osnovi energetskega in ekološkega prehoda: tretje industrijske revolucije, v sodelovanju z gospodarstvenikom **Jeremyjem Rifkinom**.

Kot verjetno veste, je okolje zelo pomembno vprašanje za regijo, kot je naša, kjer neprekinjeno poteka industrijska preobrazba. V regiji smo se morali soočiti s posledicami zelo težke industrijske preteklosti, kar vključuje tudi številna opuščena območja.

Tudi vprašanje pametne specializacije v okviru naše regionalne strategije za raziskave in inovacije je ključnega pomena za gospodarsko prihodnost regije. Odločili smo se, da jo usmerimo na šest strateških področij dejavnosti (promet in

eko mobilnost; zdravje in hrana; vseprisotno računalništvo in internet stvari; kemija, materiali in recikliranje; digitalne slikovne in ustvarjalne industrije; energija).

▶ **Prisotna je splošna zahteva za preprostejše upravljanje evropskih skladov. Kako točno lahko k temu pripomore regija?**

Zelo pomembno je, da čim bolj podpiramo vodje projektov in jim olajšamo postopek prijav za evropska finančna sredstva. En primer je razvoj dokumenta o izvajanju za vse prejemnike finančnih sredstev. Cilj tega dokumenta z napotki je združiti ustrezne informacije na karticah z aktivnostmi, kjer so pojasnjeni postopki in glavna pravila glede upravičenosti.

▶ **Kako je potekal prvi dan izvajanja operativnega programa ESRR/ESS 19. februarja? Kateri bodo naslednji koraki?**

Zanimanje na prvi dan je bilo večje od naših pričakovanj in prijavilo se je 1 300 oseb. To je pravi dokaz, da ima Evropa velik pomen za nas, prav tako pa je dokaz o tem, kakšen pomen deležniki iz naše regije pripisujejo temu novemu evropskemu programu financiranja, ki je za nas izjemno koristen, saj nam bo v naslednjih sedmih letih zagotovil finančno preglednost. Ta vidik je zlasti pomemben v času, ko se javne finance soočajo s posebnimi težavami.

▶ **Katere bodo posledice načrtovane združitve regij Nord-Pas de Calais in Picardy 1. januarja 2016?**

Skupaj s kolegi iz regije Picardy se podajamo v obsežen postopek združitve. Število metropolitanskih regij v Franciji se bo zmanjšalo z 22 na 13. Kar zadeva evropske sklade, bomo nadaljevali z delom znotraj dveh različnih operativnih programov do leta 2020. To ne bo preprečilo našega dela za hitro doseganje sinergij na drugih področjih, na primer zagotovitev dostopa vodjem projektov do programov, kot sta Interreg ali Horizon 2020.

Vprašanje, kaj se bo zgodilo po letu 2020, bo pomembno za našo novo regijo: kakšno bo njeno mesto v okviru slavne klasifikacije NUTS? Kakšen bo položaj naše regije po združitvi dveh regij v prehodu? Tesno bomo sledili začetnemu delu Evropske komisije na tem področju, ki se bo začelo leta 2015.

▶ **VEČ O TEM**
www.nordpasdecalais.fr

▶ **Louvre-Lens: Regionalna podružnica muzeja Louvre v Lensu kaže, kakšen vpliv imajo lahko skladi kohezijske politike na regionalno prenavo in posodobitev. Muzej so zgradili na mestu nekdanjega premogovnika, kar je spodbudilo prenavo mesta na tem območju od sredine prejšnjega desetletja.**

► PRIPRAVE SPODNJE ŠLEZIJE NA IZVAJANJE

Za revijo *Panorama* smo govorili z maršalom Cezarym Przybylskim o vplivu ESRR in ESS na vojvodstvo Dolny Śląsk (regija Spodnje Šlezije) in o tem, kako ta namerava racionalizirati uspešno financiranje in izvajanje projektov.

► **Kako so potekala pogajanja za sprejetje operativnega programa 2014–2020 v vaši regiji? Kaj je bilo tokrat drugače v primerjavi s prejšnjimi pogajanjmi?**

Pogajanja o regionalnem operativnem programu za vojvodstvo Spodnje Šlezije so potekala od septembra do decembra 2014. V tem obdobju smo organizirali številna tristranska srečanja s predstavniki regionalnega organa, pristojnega za izvajanje programa (organ upravljanja regionalnega operativnega programa za Spodnjo Šlezijo), predstavniki Ministrstva za infrastrukturo in razvoj, ki je usklajevalo pogajanja v imenu poljske vlade, in seveda predstavniki Evropske komisije. Med pogajanjmi za prejšnji regionalni operativni program so bili pomembni vidiki, značilni za regijo, tokrat pa smo se osredotočili na izvajanje skupnih določb pri vseh regionalnih programih brez izjeme.

Pogajanja so potekala hitro. Pomemben je bil vsak stavek in pogosto smo porabili več ur za eno samo ključno vprašanje. Program ima 11 prednostnih osi in 34 prednostnih naložb, tako da je bila potrebna razprava o številnih pomembnih vprašanih – kot so kazalniki, izbrani za izvajanje, ciljne vrednosti, ki bi jih bilo treba uresničiti, in načrtovanje celostnega teritorialnega pristopa.

Večino časa smo namenili temam v zvezi s financiranjem na področju nizkih emisij, prometa in znanstvenih raziskav ter mehkim naložbam, kot sta socialna vključenost in izobraževanje. Pomembna točka pogajanj je bilo vprašanje dodelitev

sredstev iz Evropskega socialnega sklada (Komisija je namreč zahtevala, da se 66 % podpore iz ESS dodeli prednostnim nalogam, ki so skladne s priporočili Sveta z dne 8. julija 2014 glede poljskega nacionalnega programa reform 2014 (priporočila za posamezno državo)). Zato smo morali znatno spremeniti dodelitve v okviru štirih prednostnih naložb, ki jih financira ESS, med drugim v zvezi z ustvarjanjem delovnih mest, aktivnim in zdravim staranjem, dostopom do visokokakovostnih socialnih storitev in zdravstvenega varstva ter prilagajanjem sistema izobraževanja in poklicnega usposabljanja potrebam na trgu dela.

► **Kako lahko kohezijska politika prispeva h gospodarskemu razvoju Spodnje Šlezije?**

Kohezijska politika bo regiji omogočila, da bo postala privlačnejša z izboljšanjem dostopa do visokokakovostnih storitev in njihovim zagotavljanjem. Naložbe v prometno infrastrukturo ter infrastrukturo v sektorju raziskav in razvoja se bodo povečale, sinergija med varstvom okolja in gospodarskim razvojem pa se bo okrepila. Enako pomembno je povečanje naložb v človeški kapital z zagotavljanjem boljše izobrazbe in ustvarjanjem novih delovnih mest.

Vse naložbe, ki so se začele v okviru regionalnega operativnega programa za Spodnjo Šlezijo v obdobju 2007–2013, še niso dokončane. Čeprav je še vedno čas za dokončanje teh naložb, je spremembe v gospodarskem razvoju Spodnje Šlezije že mogoče opaziti. Seveda je dela še veliko.

► **Katere so prednosti in slabosti novega pristopa združevanja različnih sredstev in finančnih instrumentov? Kako zagotavljate usklajenost in dopolnjevanje?**

Prednost združevanja sredstev je nedvomno lažji nadzor nad izvajanimi projekti, kar lahko zagotovi večjo usklajenost in dopolnjevanje. Odslej bo projekte, ki se izvajajo s sredstvi iz ESRR in ESS, nadzoroval enoten organ upravljanja. Uskladiti bo mogoče razpis za projektne aplikacije za izvajanje enakih ciljev, a z različnimi sredstvi – na primer izobraževalni ukrepi

► **TEHNOLOŠKI PARK:** Gradnja storitvenega središča tehnološkega parka v Legnici, ki podpira prenos inovacij ter uspešnost na področju raziskav in razvoja za podjetnike, skupaj s cestno infrastrukturo in drugimi ukrepi za rabo zemljišč v Legnici pomaga pri odpravi neravnovesij gospodarskega razvoja v Spodnji Šleziji.

za razvijanje ključnih zmožnosti na trgu dela in pri študentih ter naložbeni ukrepi, kot so opremljanje šol s sodobno opremo in učnim gradivom. Tako bo odpravljena nevarnost podvajanja podobnih finančnih ukrepov različnih skladov in omogočeno izvajanje celovitih, dobro strukturiranih projektov.

Prednosti finančnih instrumentov vključujejo boljšo možnost prepoznavanja finančno dobro zastavljenih projektov in zmanjšanje morebitnih neuspehov. Na drugi strani pa je morebitna slabost manjše število zainteresiranih strani za predložitev vlog. Trenutno izvajamo predhodno analizo možnosti za uporabo vračljivih in hibridnih finančnih instrumentov v Spodnji Šleziji za obdobje 2014–2020. Glavni cilji so oceniti ustreznost, obliko in obseg uporabe finančnih instrumentov, oblikovanje priporočil za model, ki bi ga sprejeli, in sredstva za njihovo izvajanje.

► **Pojavlja se splošen poziv k preprostejšemu upravljanju skladov EU: kako lahko vaša regija konkretno prispeva k uresničitvi tega cilja?**

Da bi poenostavili upravljanje, smo sprejeli ukrepe za lažje pridobivanje in urejanje projektov za prihodnje upravičence. Omogočili smo oddajo vlog za financiranje prek sistema IT, kar bo močno prispevalo k poenostavitvi postopka oddajanja vlog. Pripravljene bodo tudi „Smernice za prejemnike“, ki bodo vsebovale nasvete in smernice za vse, ki želijo in so sposobni izvesti projekte. Vse druge institucije, ki so vključene

v izvajanje operativnega programa, so si zadale cilj, da bodo poenostavile postopke in pomagale upravičencem na vseh ravneh.

► **Kateri so naslednji koraki po sprejetju operativnega programa?**

Po sprejetju operativnega programa so se začele priprave na izvajanje. Najpomembnejše naloge, ki jih trenutno izvaja organ upravljanja, zajemajo imenovanje nadzornega odbora in oblikovanje institucionalnih ureditev, na primer z združenji posredniških teles ter celostnih teritorialnih naložb (Intermediate Bodies and Integrated Territorial Investment).

Trenutno se izvajajo podrobnejša dela, kot so priprava podrobnega opisa prednostnih osi, merila za izbiro projekta, razpored razpisov, sistem funkcij in postopkov, priprava osnutkov dokumentov za prijavo in priprava sistema IT.

► **VEČ O TEM**
www.dolnyslask.pl

LOWER SILESIA **DOLNY ŚLĄSK**

ESRR PRAZNUJE 40 LET

► KOMISIJA POD VODSTVOM
FRANÇOISA-XAVIERJA ORTOLIJIA
IZ LETA 1974

Začetna strategija, na kateri je temeljila prvotna regionalna politika, je predvidevala odpravo neravnovesij, ki so bila zlasti posledica kmetijske prevlade, sprememb v industriji in strukturne podzaposlenosti.

Začetki Evropskega sklada za regionalni razvoj, ki je postal glavni vir naložb v strategijo Evropske unije za „rast in delovna mesta“ za regije, so relativno skromni in segajo 40 let v preteklost. Njegov glavni cilj ob ustanovitvi je bil podpora rasti manj uspešnih območij in tesnejša povezava evropskega gospodarstva.

Prednost pri dodelitvi sredstev bodo imele države članice, ki jih najbolj potrebujejo – Italija, Irska in Združeno kraljestvo.

Evropska komisija je decembra 1974 napovedala, da bo znotraj tedanje Evropske gospodarske skupnosti (EGS) devetih držav članic vzpostavljen Evropski sklad za regionalni razvoj, ki bo namenjen „financiranju rasti njenih najbolj zaostalih območij“.

Najrevnejša območja EGS leta 1975, ki so bila določena na podnacionalni ravni, so bila južna Italija, večji del Irske, zahodna in jugozahodna Francija, severna Nizozemska, deli Zahodne Nemčije ob (takratni) vzhodni meji in večji deli Združenega kraljestva, zlasti Wales in Škotska.

VZPOSTAVITEV SKLADA ZA REGIONALNI RAZVOJ ZNOTRAJ EVROPSKE SKUPNOSTI

Evropska skupnost bo v kratkem dobila sklad za regionalni razvoj, ki bo prispeval k financiranju gospodarske rasti njenih najbolj zaostalih območij. To je bila ena od najpomembnejših političnih odločitev, ki jo je sprejelo vseh devet predsednikov vlad držav ES na srečanju „na vrhu“, ki je potekalo od 9. do 10. decembra 1974 v Parizu.

Sklad je bil namenjen najbolj prikrajšanim državam članicam, pri čemer so bila sredstva ustrezno razdeljena: Belgija 1,5 %; Danska 1,3 %; Francija 15 %; Irska 6 %; Italija 40 %; Luksemburg 0,1 %; Nemčija 6,4 %; Nizozemska 1,7 %; Združeno kraljestvo 28 %. V skladu z odločitvijo Komisije so največ sredstev na prebivalca prejele Irska, Italija in Združeno kraljestvo.

Sklad z 1,3 milijarde obračunskih enot ⁽¹⁾ (predhodnik evra) naj bi bil ustanovljen za triletno poskusno obdobje, ki se je začelo leta 1975.

V skladu s sporočilom s srečanja na vrhu leta 1974 je bila regionalna politika namenjena odpravi neravnovesij, ki so bila „zlasti posledica kmetijske prevlade, sprememb v industriji in strukturne podzaposlenosti.“

(1) Evropska obračunska enota (EOE) se je v Evropskih skupnostih uporabljala od leta 1975 do leta 1979, ko jo je po paritetnem tečaju zamenjala evropska denarna enota (EDE), to pa je leta 1999 po paritetnem tečaju nadomestil evro.

Temelji v ustanovni pogodbi

Ustanovna pogodba, tj. Rimska pogodba iz leta 1957, je vsebovala jasne politične zaveze za doseg bolj uravnoteženega regionalnega razvoja z namenom spodbujanja povezovanja ali „kohezije“ med različnimi regijami Evropske gospodarske skupnosti.

Prve celovite smernice za regionalno politiko je Komisija predlagala leta 1973. Kljub temu so bila začetna prizadevanja za ustanovitev sklada za regionalni razvoj upočasnjena zaradi mednarodnih monetarnih nemirov in naftne krize, zato je bil dogovor dosežen šele leta 1974.

Po mnenju Komisije bi regionalna politika Skupnosti morala: usklajevati in dopolnjevati nacionalne regionalne politike in jih ne bi smela nadomestiti, usklajevati skupne politike in finančne instrumente Skupnosti ter zmanjšati preobremenjenost gostoposeljenih območij ter hkrati pomagati nerazvitim regijam.

V okviru novega sklada za regionalni razvoj so pogoje za pridobitev največ 50-odstotne podpore za financiranje javnih izdatkov izpolnjevale tri vrste ukrepov:

- ▶ 1. Naložbe v mala podjetja, ki so ustvarila najmanj 10 novih delovnih mest.
- ▶ 2. Naložbe v infrastrukturo, povezano s točko 1.
- ▶ 3. Naložbe v infrastrukturo na goratih območjih, ki so morala izpolnjevati tudi pogoje kmetijskega usmerjevalnega sklada.

Države članice so morale zaprositi za podporo ESRR na ravni projektov. Odločitve je nato sprejel odbor držav članic na podlagi predlogov Komisije.

Komisar za regionalno politiko **George Thomson** je izjavil, da bo novi sklad „povrnil zaupanje v Skupnost za več milijonov običajnih državljanov, ki so dolgo čakali na izpolnitev zaveze o ustanovitvi regionalnega sklada“.

Odločitev, ki je bila sprejeta v Parizu, dokazuje, da solidarnost med državami ES dejansko obstaja tudi v obdobju izjemnih pritiskov na njihovo gospodarstvo. Dejanski začetek izvajanja regionalne politike je del širšega prizadevanja, da bi evropsko gospodarstvo tesneje povezali.

PRELOMNICA ZA SKUPNOST

Tedanji komisar, pristojen za regionalno politiko, je bil **George Thomson** iz Združenega kraljestva.

Po njegovih besedah je bila odločitev o ustanovitvi regionalnega sklada „pomemben dosežek za celotno Skupnost... Čeprav je sklad razmeroma majhen, bo lahko od leta 1975 najbolj zapostavljenim evropskim regijam prinesel dejanske prednosti“.

Znamenita poved, ki odmeva skozi vsa ta leta vse do današnjega dne in s katero je George Thomson v govoru leta 1974 napovedal nov ESRR, se glasi:

„Ni mogoče trditi, da nekomu ukazuje skupina tujcev, če med temi tujci tudi njegova vlada.“

Medtem ko se je Združeno kraljestvo znova pogajalo o pogojih svojega članstva, je izpostavil tudi dejstvo, da bo Združeno kraljestvo upravičeno do 28 % sredstev sklada, pri čemer je njegov prispevek v sklad nižji od 17 %. Poleg tega je poudaril, da bo nova politika obravnavala težave, povezane z zastarelostjo industrije (ki je bila takrat značilna za Združeno kraljestvo), in kmetijske težave v Skupnosti.

▶ VEČ O TEM

http://ec.europa.eu/regional_policy/index.cfm/sl/policy/what/history/

► OBISKI KOMISARKE CREȚU

Prvih nekaj mesecev na položaju komisarke za regionalno politiko Corine Crețu je bilo burnih, saj je obiskovala projekte, ki jih financira EU, in se srečevala z deležniki, partnerji ter dostojanstveniki po vsej Evropi in izven nje.

Potovanja so jo popeljala na različne konce Unije, med drugim tudi do Guadeloupa, kjer se je udeležila konference najbolj oddaljenih regij. Program obiskov pomaga komisarki iz prve roke razumeti lokalno situacijo in ključne težave, hkrati pa ji omogoča, da vzpostavi osebne stike s ključnimi uradniki, s katerimi bo sodelovala v času mandata. Komisarka Crețu rada spoznava ljudi, si sama ogleda projekte in se uči o njih, zato se veseli številnih prihodnjih obiskov. Za nadaljnje spodbujanje dobre komunikacije tudi redno piše blog o svojih dejavnostih, objavlja pa tudi novice na spletnih mestih Twitter in Facebook.

► VEČ O TEM

- http://ec.europa.eu/commission/2014-2019/cretu/blog_sl
- <https://twitter.com/CorinaCretuEU>
- <https://www.facebook.com/EUCorinaCretu>

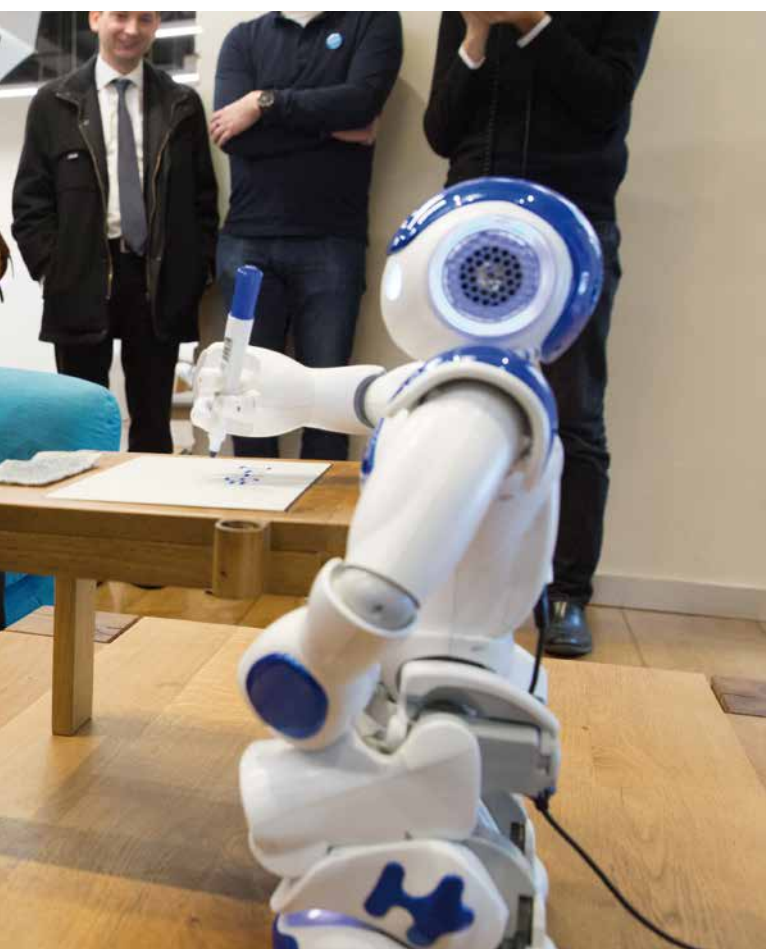

►30/03/2015
Praga/Češka republika
Corina Crețu in Karla Slechtova, češka
ministrica za regionalni razvoj, med
pogovorom o predstavitvenem plakatu,
ki prikazuje češke regije.

►08/01/2015
Rīga/Latvija
Sodelovanje v razpravi o prihodnosti
Evrope v „Hiši latvijske družbe v Rigi“
s podpredsednikoma Evropske komisije
Fransom Timmermansom (na levi) in
Valdisom Dombrovskisom (na sredini).

►06/03/2015
Mérída/Španija
Obisk podjetja Gameroil med
potovanjem v Španijo na srečanje
z deležniki, odgovornimi za
sredstva EU.

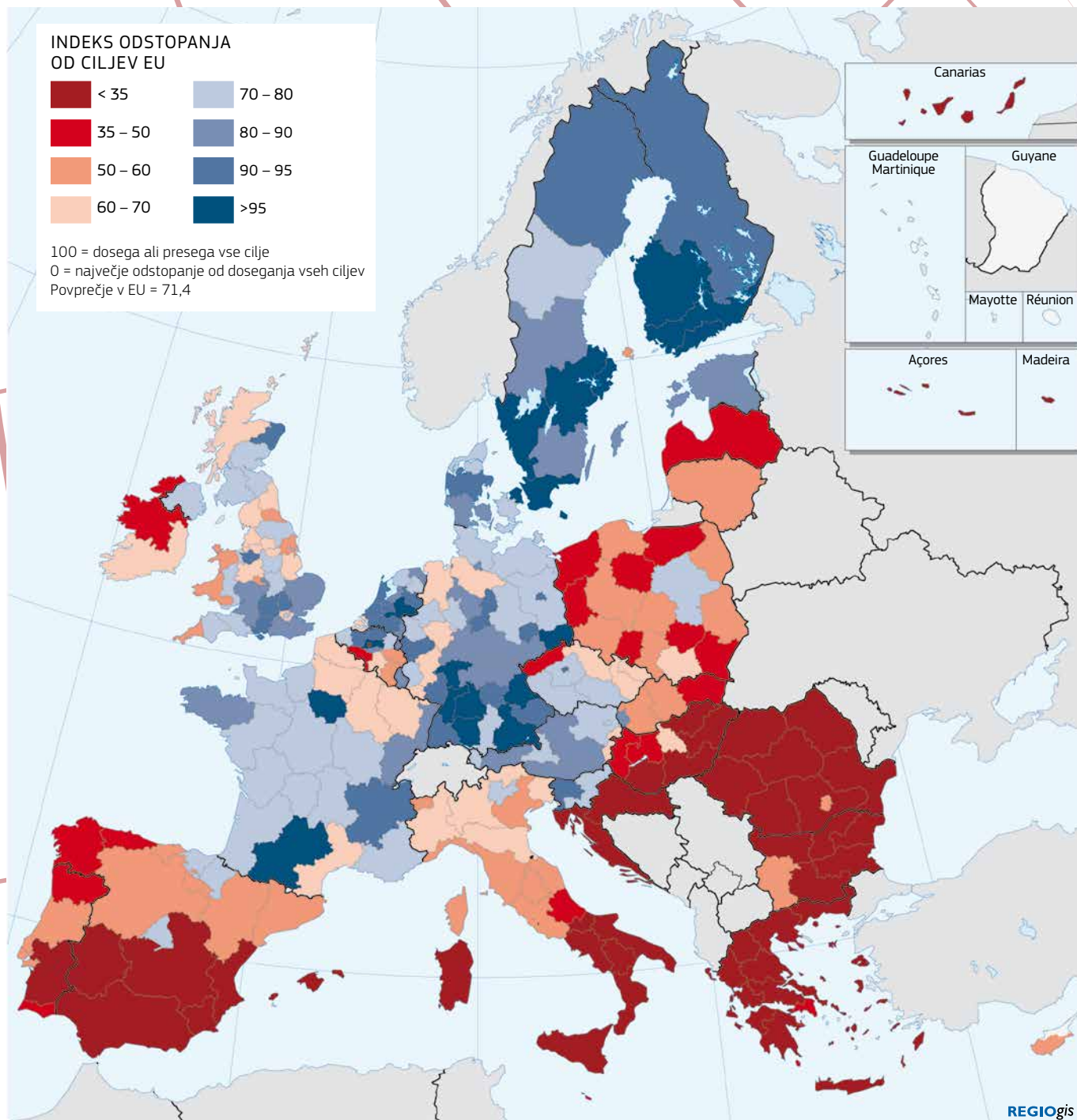

►12/03/2015
Rătești/Romunija
Obisk kmetije s Philom Hoganom,
evropskim komisarjem za kmetijstvo in
razvoj podeželja (3. z leve) in Danielom
Constantinom, romunskim ministrom
za kmetijstvo in razvoj podeželja (4. z leve).

►19/03/2015
Frankfurt na Odri/Nemčija
– Slubice/Poljska
Na obisku nemško-poljske meje z Elzbieta Polak,
maršalko province Lubuskie na Poljskem, med
pogovorom o čezmejnem sodelovanju v regiji.

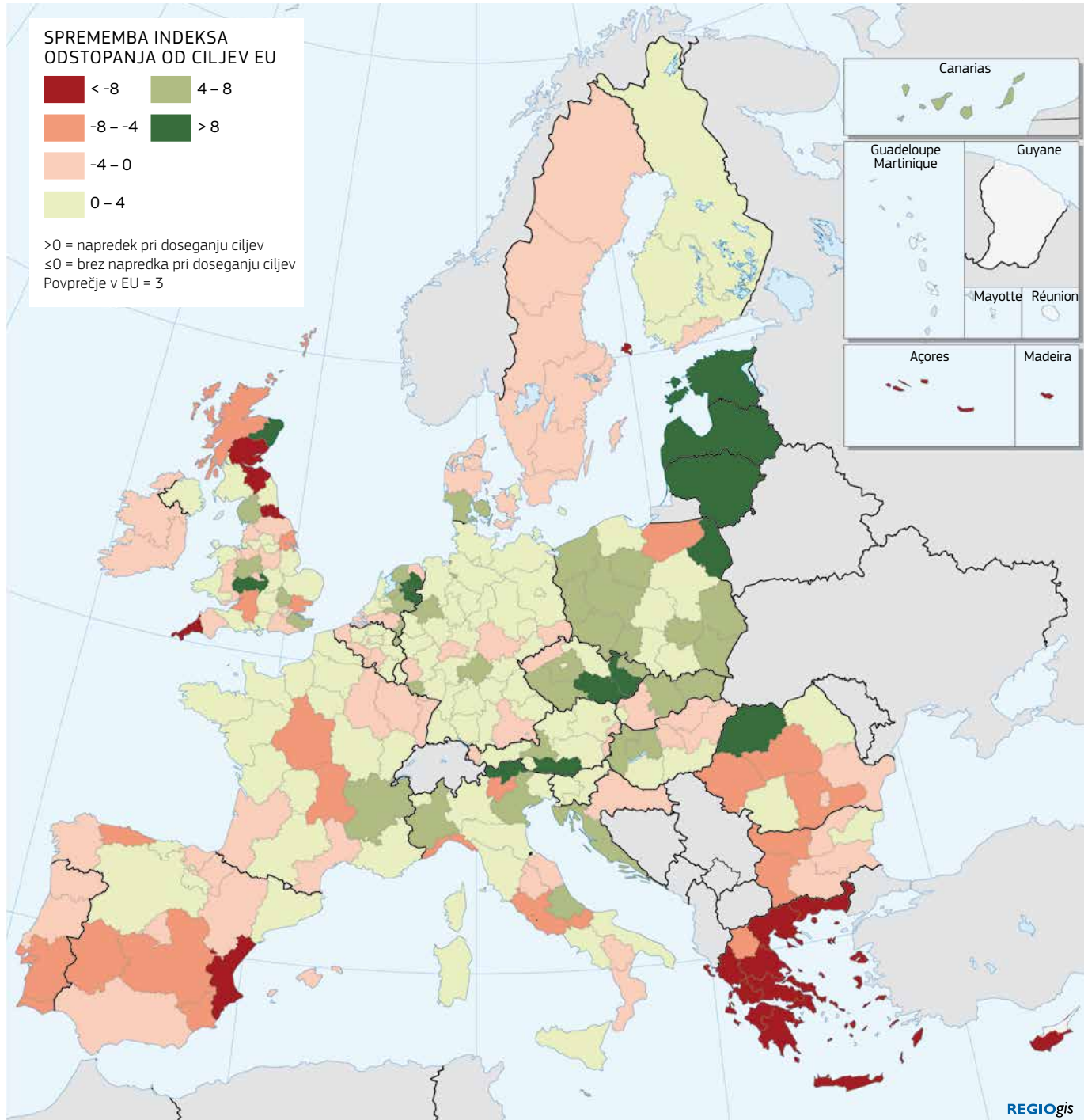
▶ INDEKS STRATEGIJE EVROPA 2020 ZA LETO 2012

Regionalni indeks 2020 kaže, koliko so regije oddaljene od štirih krovnih ciljev strategije Evropa 2020 na področju zaposlovanja, izobrazbe, revščine in inovacij. Če regija izpolni cilj, dobi 25 točk. Regije, ki so najdlje od izpolnitve cilja, dobijo 0 točk. Pet regij, vključno s tremi regijami nordijskih glavnih mest, je doseglo vse cilje za

leto 2012 in dobilo 100 točk. Regije glavnih mest so skoraj vedno med najboljšimi v svoji državi. Veliko regij v Nemčiji, Avstriji, Združenem kraljestvu, Franciji in državah Beneluksa je doseglo visoko število točk, južne regije in regije v državah članicah, ki so se EU pridružile po letu 2004, pa običajno dosežejo slab rezultat.

► SPREMEMBA INDEKSA STRATEGIJE EVROPA 2020 ZA OBDOBJE 2010–2012

Razlika med bolj razvitimi regijami, regijami v prehodu in manj razvitimi regijami je velika. Stopnje zaposlenosti, terciarne izobrazbe ter raziskav in razvoja so občutno nižje v manj razvitih regijah, če jih primerjamo z ostalimi. Posledično je indeks strategije 2020 dvakrat višji v bolj razvitih regijah kot v manj razvitih.

Med letoma 2010 in 2012 je osem regij izboljšalo rezultat za več kot deset točk: baltske države, dve nizozemski regiji, dve regiji v Združenem kraljestvu in ena v Romuniji. Kljub temu pa se je rezultat v dvakrat toliko regijah poslabšal za deset točk: deset grških regij, dve španski, dve portugalski, ena regija v Združenem kraljestvu in Ciper.

▶ PODPORA EU SVOJIM NAJBOLJ ODDALJENIM REGIJAM

POMOČ PRI UPORABI REGIONALNIH SREDSTEV

Februarja je komisarka za regionalno politiko Corina Crețu prvič obiskala Guadeloupe, da bi se udeležila 20. konference predsednikov najbolj oddaljenih regij EU. To je bila priložnost za razpravo o strategijah gospodarske rasti teh devetih regij in načinih za kar najboljšo porabo sredstev EU, ki so na voljo..

Devet najbolj oddaljenih regij EU sestavljajo Azori, Francoska Gvajana, Guadeloupe, Kanarski otoki, Madeira, Martinik, Mayotte, Reunion in Saint Martin. Te regije so sestavni del EU. Zanje velja zakonodaja EU, imajo pa tudi vse pravice in dolžnosti, povezane s članstvom v EU.

Konferenca predsednikov je organizirana enkrat letno po rotacijskem sistemu skupine (trenutno Guadeloupe) in predstavlja glavno politično srečanje med komisarjem, odgovornim za usklajevanje politike EU, ter najbolj oddaljenimi regijami in predsedniki teh regij. Namenjena je razpravi o strategiji EU za te regije v okviru različnih politik EU, kot so kmetijstvo, okolje, kohezijska in pomorska politika, trgovina...

Izzivi

Najbolj oddaljene regije imajo velik potencial, a se tudi soočajo z mnogimi izzivi zaradi specifičnega geografskega položaja in dejstva, da so številne od teh regij otoki.

Na drugi strani se soočajo z oddaljenostjo, otoško lego, majhnostjo, neugodnim reliefom in podnebjem ter ekonomsko odvisnostjo od maloštevilnih proizvodov. Njihova gospodarstva zato ostajajo relativno krhka. Na drugi strani pa imajo ogromen potencial in so prednost za Evropo. Najbolj oddaljene regije še zlasti širijo vpliv EU v svojih regijah: v severovzhodnem Atlantiku, na Karibih, v Amazoniji in Indijskem oceanu.

Viri

V regijah je velika potencialna zaloga morskih virov, ki predstavljajo edinstven globokomorski laboratorij za raziskave

EU na področjih, kot so prehranska varnost, podnebni ukrepi, energija in biotehnologija. Ta območja so znana po edinstveni raznolikosti vrst in ekosistemov, ki so ključnega pomena za biotsko raznovrstnost na globalni ravni. Tu so na voljo pogoji za razvoj obnovljivih virov energije iz biogoriv v vetrno, sončno, geotermalno ali fotovoltaično energijo.

Najbolj oddaljene regije predstavljajo prednost v smislu turizma, ki temelji na njihovem izjemnem naravnem in kulturnem okolju. Njihove lokacije ustvarjajo tudi velike priložnosti za razvoj dejavnosti EU na področju vesolja, astrofizike in satelitov.

Kar zadeva človeški kapital, imajo najbolj oddaljene regije bolj izobraženo in usposobljeno delovno silo, boljše javne storitve in več naprednega znanja kot njihove sosede, kar jim omogoča prodajo storitev in strokovnega znanja v sektorjih z visoko dodano vrednostjo.

Podpora EU

EU podpira te regije pri posodabljanju njihovih gospodarstev in premagovanju ovir, s katerimi se soočajo. Osredotoča se na področja, na katerih lahko podpora EU pomeni bistveno razliko in je njen učinek kar največji.

Za obdobje 2014–2020 je v evropskih strukturnih in investicijskih skladih (skladih ESI) na voljo 6,6 milijarde EUR za izboljšanje opremljenosti devetih regij za premagovanje gospodarskih in okoljskih težav ter za spreminjanje slabosti v prednosti.

Komisija je v svojem sporočilu iz leta 2012 z naslovom Najbolj oddaljene regije Evropske unije: na poti k partnerstvu za pametno, trajnostno in vključujočo rast določila pet prednostnih osi (dostopnost, konkurenčnost, regionalno povezovanje, krepitev socialne razsežnosti, obravnavanje podnebnih sprememb) za usklajevanje političnih ukrepov najbolj oddaljenih regij s strategijo Evropa 2020.

Med obiskom je komisarka Crețu poudarila pomembnost nadaljnjega izkoriščanja možnosti operativnih programov za

SPOMENIK SUŽENJSTVU IN PRISTANIŠČE POINTE-À-PITRE

Komisarka Crețu je obiskala novi spomenik, ki je bil zgrajen v spomin na odpravo suženjstva in trgovanja s sužnji. Spomenik, ki ga je sofinanciral ESRR, sestavlja osupljiv kompleks zgradb, ki bodo postale spominski kraj za milijone ljudi, ki jih je prizadelo suženjstvo, ter bodo spodbujale razumevanje in spravo. Kompleks naj bi postal tudi turistična atrakcija ter ustvaril gospodarsko dejavnost in delovna mesta.

Spominski kompleks bo maja 2015 uradno otvoril predsednik Francije. Komisarka je v Guadeloupu obiskala tudi pristanišče Pointe-à-Pitre, veliko zaščiten pristanišče, katerega širitev podpira ESRR. Pristanišče je zelo pomembno za gospodarstvo otočja in mednarodno trgovino (zlasti ob upoštevanju nedavnega povečanja Panamskega kanala), vendar se nahaja v regiji, ki je izpostavljena naravnim nesrečam.

obdobje 2014–2020 in podpore regionalne politike pri zagotavljanju pravih instrumentov najbolj oddaljenim regijam za preoblikovanje njihovih prednosti v prave priložnosti za rast.

Akcijski načrti

Komisija je leta 2012 najbolj oddaljene regije pozvala, naj pripravijo individualne akcijske načrte, ki bodo odražali njihove potrebe, priložnosti in dolgoročne strateške prednostne naloge.

Vsak akcijski načrt določa, kako nameravajo regije izvajati program strategije Evropa 2020 ob upoštevanju stanja v vsaki posamezni regiji. Njihov obseg presega programe skladov ESI in vključuje druga vprašanja, kot je na primer dostop do horizontalnih programov EU.

► Konferenca predsednikov najbolj oddaljenih regij EU v Guadeloupu.

V središču mnogih izmed teh akcijskih načrtov so boj proti brezposelnosti, nadaljnje regionalno povezovanje in večja uporaba obnovljivih energij za boj proti podnebnim spremembam.

Na konferenci predsednikov leta 2013, ki je potekala na otoku Reunion, je Komisija predlagala ustanovitev *ad hoc* delovnih skupin, ki bi pomagale pri izvajanju akcijskih načrtov s konkretnimi ukrepi.

Te delovne skupine so z delom začele leta 2014 in v Bruslju je že bilo šest „plenarnih“ zasedanj in vzporednih telekonferenc, na katerih so bila obravnavana bolj specifična regionalna vprašanja.

Pomoč za zaposlovanje

Na zahtevo najbolj oddaljenih regij je bila posebna pozornost namenjena ukrepom za boj proti brezposelnosti. Na podlagi tega je bila ustanovljena „Zaposlitvena mreža najbolj oddaljenih regij“ (Outermost Regions Employment Network), ki so jo uradno formalizirali predsedniki najbolj oddaljenih regij septembra 2014.

GD Komisije za regionalno in mestno politiko ter GD za zaposlovanje, socialne zadeve in vključevanje bosta skupaj pomagala najbolj oddaljenim regijam pri pripravi konkretnih ukrepov in projektov, ki vplivajo na zaposlovanje, še zlasti v okvirju zaposlitvene mreže najbolj oddaljenih regij.

Komisarka Crețu je poudarila in pohvalila dinamiko, ki so jo sprožile tristranske delovne skupine.

► VEČ O TEM

http://ec.europa.eu/regional_policy/index.cfm/sl/policy/themes/outermost-regions/

► ŠIRITEV EVROPSKIH IZKUŠENJ Z REGIONALNIM RAZVOJEM V LATINSKO AMERIKO

Izkušnje, ki jih je Evropa v zadnjih štiridesetih letih pridobila z razvojem posebnega evropskega modela regionalnega razvoja, so bile nedavno predmet intenzivnega sodelovanja z različnimi državami v Latinski Ameriki.

Boljši vpogled v cilje in metode evropske regionalne politike je postal v zadnjih letih še posebej pomemben za države Latinske Amerike. Omogoča jim razvoj in izvajanje politik za spodbujanje bolj enakomernega gospodarskega razvoja in s tem krepitev nacionalne konkurenčnosti ter stopnje zaposlenosti ob hkratnem izboljšanju čezmejnega sodelovanja. Pomembnost tega področja je na južnoameriški celini tako pomembna, da so ustanovili mrežo *Red Latinoamericana de Políticas Públicas de Desarrollo Regional* (Latinskoameriška mreža javnih politik o regionalnem razvoju), ki je združila izmenjavo izkušenj in najboljših praks 17 držav. V okviru širših odnosov med Evropo in Latinsko Ameriko bo tematika vrha med EU in Skupnostjo latinskoameriških in karibskih držav (CELAC), ki bo junija 2015, „Oblikovanje naše skupne prihodnosti: izgradnja uspešne družbe za naše državljane, ki bo temeljila na sožitju in trajnostnem razvoju“, kjer bo, kot je razvidno iz naslova, močno poudarjen teritorialni razvoj.

Evropski model regionalnega razvoja

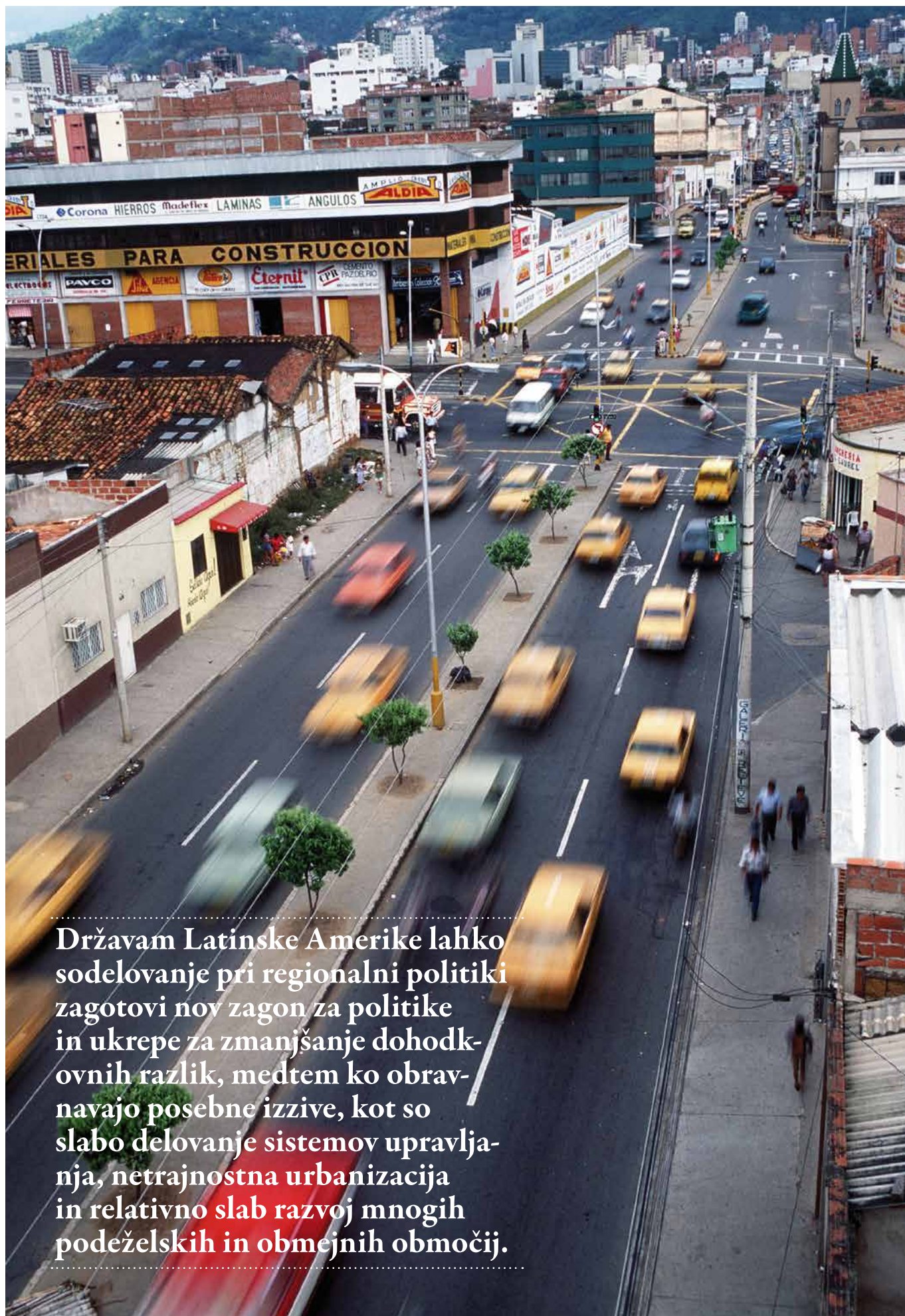
Generalni direktorat za regionalno in mestno politiko, ki predstavlja Evropsko unijo, že od leta 2006 izvaja program sodelovanja z državami v vzponu, ki ga od leta 2009 močno podpira Evropski parlament. Na podlagi tega dela so se države po vsem svetu prek dialoga in izmenjave dobrih praks seznanile z več kot 25-letnimi izkušnjami v Evropi. V središču tega sodelovanja je interes zunaj EU za evropski model regionalnega razvoja, model, ki temelji na trženju, ima stroga pravila o ohranitvi konkurenčnosti in spodbujanju odprtih

postopkov javnih naročil ter spoštuje ključna načela, kot so dobro upravljanje, enake možnosti, trajnostni razvoj ter široko zastavljeno sodelovanje pri oblikovanju in izvajanju razvojnih ukrepov. Dialogi vedno bolj vključujejo mesta in regije na obeh straneh, in sicer v obliki *decentraliziranega sodelovanja*, ki ponuja najboljše mednarodno strokovno znanje. Na ta način so dialogi priložnost za mrežno povezovanje regionalnih akterjev ter ustvarjajo nove poslovne povezave in trgovinske odnose.

Državam Latinske Amerike glavni del privlačnosti takega sodelovanja predstavlja možnost, da prek regionalne politike zagotovijo nov zagon za svoje politike in dejanja ter zmanjšajo dohodkovne razlike, ob tem pa se spopadejo s posebnimi izzivi, kot so slabo delovanje sistemov upravljanja na več ravneh, netrajnostna urbanizacija in relativno slab razvoj mnogih podeželskih in obmejnih območij. Želijo si predvsem bolje razumeti evropske ideje na področju regionalnih inovacijskih sistemov v okviru potrebe za spodbujanje novih priložnosti v sektorjih z dodano vrednostjo in na ta način zmanjšati tradicionalno odvisnost od primarnih proizvodov in ekstraktivnih industrij.

Dialog o regionalni politiki z Brazilijo

Večji del sodelovanja z Brazilijo je osredotočen na vladno politično pobudo za drugo generacijo nacionalne politike za regionalni razvoj. Na pripravljalna dela je močno vplival evropski model za regionalno politiko v smislu prednostnih ciljev in sistemov izvajanja. Od formalizacije dialoga leta 2007 z memorandumom o soglasju, sklenjenim z ministrom za nacionalno povezovanje, prvim takim dogovorom z latinskoameriško državo, je bilo organiziranih več kot 40 posameznih projektov sodelovanja, vključno s konferencami, seminarji, programi za usposabljanje, študijskimi obiski,

Državam Latinske Amerike lahko sodelovanje pri regionalni politiki zagotovi nov zagon za politike in ukrepe za zmanjšanje dohodkovnih razlik, medtem ko obravnavajo posebne izzive, kot so slabo delovanje sistemov upravljanja, netrajnostna urbanizacija in relativno slab razvoj mnogih podeželskih in obmejnih območij.

programom za izmenjavo regionalnih akterjev in predstavnikov ter študijami, ki so zajele različne pilotne projekte v čezmejni regiji Francoske Gvajane (najdaljše zunanje meje EU z državo, ki ni članica EU) in vsestransko študijo Teritorialni pregled Brazilijske, ki je potekala v sodelovanju z OECD.

Oblikovanje regionalnih inovacijskih strategij v Čilu

Prizadevanje za spodbujanje novih priložnosti v sektorjih z dodano vrednostjo in zmanjšanje odvisnosti od primarnega sektorja je še zlasti močno v Čilu. Projekt „RED“ (2011–2012), ki ga je sofinancirala Evropska unija, je sedmim regijam v Čilu omogočil oblikovanje regionalnih inovacijskih strategij (RIS), ki so temeljile na evropski metodologiji z enakim imenom. Projekt je imel pozitiven učinek in na podlagi rezultatov je GD za regionalno in mestno politiko dodelil dodatno finančno podporo za izvajanje strategij v teh regijah, vključno z vzpostavitvijo sistemov spremljanja.

Te inovacijske strategije spodbujajo novo dinamiko, ki temelji na soglasju in sodelovanju v čilskih regijah, kot tudi v poslovnem in akademskem sektorju ter javnih institucijah. Strokovno znanje je že okrepljeno z intenzivnimi programi usposabljanja in izobraževanja. V zameno je evropska podpora pomagala okrepiti regionalno upravljanje in je bila prepoznana kot pomemben prispevek k procesu decentralizacije v regiji, kar je bila glavna prednostna naloga nacionalne vlade.

Regionalna politika in čezmejno povezovanje s Perujem

Čeprav šele pred kratkim (2013), je sodelovanje s Perujem na področju regionalnih inovacijskih strategij v okviru čezmejnega sodelovanja že prineslo nekaj vidnih dosežkov. Pilotna študija o regionalnih inovacijah v regijah Cusco in Tacna z uporabo evropske metodologije je vzpostavila nova partnerstva med podjetji (MSP), univerzami, raziskovalnimi središči in regionalnimi organi za prepoznavanje in razvoj dejavnosti z dodano vrednostjo za pospešitev regionalne rasti. Peru je decembra 2013 ob podpori Evropske komisije

Slapovi Iguazú na meji med Argentino in Brazilijo.

gostil tudi mednarodni seminar na temo „Inovacije za teritorialni razvoj“. Dogodka se je udeležilo več kot 200 predstavnikov Latinske Amerike in Evrope.

Dodaten projekt s tristranskim sodelovanjem EU, Peruja in Čila je bil organiziran na temo regionalnih inovacij in razvoja v regijah Tacna (Peru) in Arica (Čile), skupaj z regijami glavnih mest Limo in Santiagom. To je spodbudilo novo čezmejno partnerstvo za razvoj sektorjev, kot so živilskopredelovalna industrija, turizem in oskrba z vodo.

Projekt čezmejnega sodelovanja med EU, Perujem in Brazilijo na podoben način razvija skupne projekte v perujskem in brazilskem amazonskem nižavju, zlasti v akvakulturi. Na podlagi projekta so bili določeni nujni konkretni koraki, ki bi omogočali učinkovitejšo javno politiko v amazonskem nižavju za trajnostni in konkurenčni razvoj akvakulture.

Vse večje zanimanje za sodelovanje EU pri regionalni politiki

Pred kratkim je bil sklenjen dogovor za dva nova dialoga. Najprej z Mehiko (oktobra 2014), kjer si je nova vlada zadala za prvo prednostno nalogo vzpostavitev politike za regionalni razvoj na zvezni ravni, nato pa še januarja 2015 z nadnacionalno organizacijo 8 srednjeameriških držav „SICA“ (Integracijski sistem Srednje Amerike). Cilj sodelovanja EU z organizacijo SICA, ki je leta 2013 sklenila obsežen pridružitveni sporazum z Evropsko unijo, je izmenjava informacij o dobrih praksah pri čezmejnem sodelovanju prek začetne študije, izvedene na treh čezmejnih območjih, ki predstavljajo še posebne izzive za proces vključevanja: zaliv Fonseca (Salvador-Honduras-Nikaragva), regija Trifinio (Salvador-Gvatemala-Honduras) in kotlina Sixaola (Kostarika-Panama).

Projekti čezmejnega sodelovanja v Latinski Ameriki

V zadnjih letih je GD za regionalno in mestno politiko s podporo Združenja evropskih obmejnih regij (AEBR) začelo z različnimi študijami, delavnicami, seminarji in študijskimi obiski na temo čezmejnega sodelovanja med latinskoameriškimi državami in regijami, na katerih so sodelovali predstavniki iz Argentine, Bolivije, Brazilije, Čila, Ekvadorja, Kolumbije, Paragvaja, Peruja in Urugvaja. V začetnem projektu je bilo opredeljenih več področij sodelovanja, kjer so bili na primer na voljo priložnosti in izzivi za sodelovanje, predvsem na obmejnih področjih med Paragvajem in Argentino ter Urugvajem in Brazilijo.

EU (GD za regionalno in mestno politiko) je nato financiral študijo za podporo trajnostne in celostne rasti na območjih v razvoju reke Parana.

V okviru drugih projektov za čezmejno sodelovanje so strokovnjaki in politični predstavniki iz Latinske Amerike začeli s sklopom študijskih obiskov različnih evropskih obmejnih regij, kjer so se udeležili seminarjev, povezanih predvsem s to temo, na katerih so sodelovali nacionalni in nadnacionalni organi, Južni skupni trg (Mercosur), Andska skupnost, organizacija SICA in EU ter predstavniki civilne družbe, akademskega in podjetniškega sektorja.

Sodelovanje pri trajnostnem razvoju mest

GD za regionalno in mestno politiko ter Medameriška razvojna banka (IDB) že od leta 2010 podpirata evropska, latinskoameriška in karibska mesta pri prizadevanju za bolj

celostni in trajnostni razvoj mest (URBELAC). Cilj je podpreti trajnostni razvoj mest na obeh straneh Atlantika z vzpostavitvijo omrežij, ki bi različnim javnim akterjem, ki se soočajo s podobnimi izzivi, omogočila izmenjavo izkušenj, povezanih z najboljšo prakso, in lekcij, ki so se jih naučili v povezavi s trajnostnimi ter celostnimi mestnimi politikami in ukrepi. Od ustanovitve se je omrežju priključilo 22 mest z obeh strani Atlantika.

Sodelovanje z regionalnim programom za socialno kohezijo (EUROSociAL)

Ta pomemben dolgoročni program sodelovanja med Evropo in Latinsko Ameriko daje prednost javni politiki za regionalni razvoj, ki je v interesu teh držav in njihovih regij. GD za regionalno in mestno politiko zagotavlja podporo z organizacijo in sodelovanjem v delavnicah, seminarjih ter s sprejemanjem obiskov nacionalnih in regionalnih latinskoameriških organov. Podpira tudi latinskoameriško omrežje javnih politik za regionalni razvoj, ki je omenjeno zgoraj.

►VEČ O TEM

http://ec.europa.eu/regional_policy/index.cfm/sl/policy/cooperation/international/latin-america/

▶ ZAGOVARJANJE REGIONALNE POLITIKE

Shirin Wheeler, nekdanja uradna govorka Komisije za regionalno politiko, se spominja svojega prehoda z mesta novinarka na mesto uradne govorka od septembra 2012 do novembra 2014.

Češki radijski novinar iz Bruslja mi je ob kavi pred dnevnim sestankom v Berlaymontu dejal, da bi bili nacionalni in lokalni organi v precej slabšem stanju, če EU ne bi od časa do časa prekinila naših programov. Izkazalo se je, da ni spodbujal sovražnosti, ampak je bil, kot številni drugi bruseljski novinarji, pripravljen sprejeti regionalno politiko EU, ki ima reformen in v svojem bistvu neškodljiv vpliv. Seveda je veliko takih, ki imajo zelo drugačne predstave, a zaradi teh pogovorov sem začela razmišljati o tem, kako novinarji iz različnih koncev Evrope različno dojemajo EU in še zlasti našo politiko. To je poudarilo tudi pomembnost razumevanja regionalne politike kot nečesa, kar je precej več kot zgolj zaklad na koncu mavrice članstva v EU.

Kot novinarka hiše BBC, ki je približno 15 let mednarodnemu in domačemu občinstvu poročala o Evropi, nisem ravno načrtovala, da bom delala za Evropsko komisijo. Toda na nek način je šlo za logičen korak. O Evropi sem začela poročati kot dopisnica iz Bruslja za lokalno radijsko in regionalno televizijsko postajo hiše BBC. To, da sem o politiki EU poročala tako, da so bile teme zanimive za lokalno prebivalstvo, se mi je zdelo pomembno in zanimivo delo – kaj pomeni direktiva

o delovnem času za pekarno v Namurju? Se lahko ribiška politika EU česa nauči od projekta sodelovanja v Frieslandu, kjer si ribiči delijo ribolovna dovoljenja? Kaj pomeni evropska identiteta plesalcem flamenka v Andaluziji?

Do trenutka, ko sem nastopila svojo novo službo v Berlaymontu, je bila Evropa že v primežu finančne in gospodarske krize, zaradi katere smo imeli jaz in moji novinarski sodelavci zelo veliko dela. Pomembnost umeščanja regionalne politike kot odziva na krizo je bila jasna: medtem ko je večina govorka o varčevanju, se je regionalna politika osredotočila na naložbe in bančništvo v okviru potenciala ljudi. To ljudem veliko pomeni – zlasti ko upanje usiha – kot je pozneje pokazal obisk naše grške enote GD za regionalno in mestno politiko 13 grških regij.

Službo uradne govorka za regionalno politiko sem nastopila v zanimivem času. V Evropskem parlamentu so bili tristranski pogovori v polnem zamahu, saj so pogajanja o reformi politike dosegla zadnjo fazo. Oddahnila sem si, saj so bile to spremembe, ki sem jih – kljub zelo žargonskim izrazom, kot sta „predhodna pogojenost“ in „pametna specializacija“ – lahko „prodala“ z navdušenjem. Mislim, da predstavniki politike za stike z javnostjo niso prepričljivi, če ne verjamejo v svoje delo. V sobo za novinarje pa sem morala pred svoje nekdanje kolege še vedno stopiti z dvignjeno glavo!

Toda prehod od poročanja o EU do zagovarjanja idej EU je velika sprememba – tudi če prihajaš iz javne radiotelevizijske hiše, katere načelo je „pojasnjevanje“. Kot uradna govorka politične institucije imaš povsem novo razsežnost lojalnosti. Vstopila sem v svet „sporočil“ in „poti, ki jih je treba ubrati“. Hkrati pa je bilo jasno, da je zaveza preglednosti, razpravam in sodelovanju javnosti v Komisiji močno prisotna. Krmarjenje med previdnostjo in odprtostjo pa je bila vseeno nova izkušnja.

Še poslovilna misel za sodelavce poročevalce: čeprav ima vsaka politika svoje šibke točke, imamo pri regionalni politiki na voljo vrsto zgodb o tem, kako EU pozitivno spreminja življenja ljudi. Če bomo preveč previdni, bomo tvegali, da zamočimo dobre novice. ■

▶ NAČRTI VREDNOTENJA

PODPIRANJE POLITIKE NA PODLAGI DEJSTEV

Ko so operativni programi sprejeti, imajo organi upravljanja eno leto časa, da za nadzorni odbor pripravijo načrte vrednotenja. Ti načrti zajemajo vsak program in spremljajo njegove dejavnosti vrednotenja do konca programskega obdobja. Predstavljajo ključno orodje za podporo krepitve osredotočenosti na rezultate kohezijske politike.

Z uredbo o evropskih strukturnih in investicijskih skladih za obdobje 2014–2020 so, bolj kot kadar koli prej, izpostavljeni cilji programa, logika ukrepanja za doseganje pričakovanih rezultatov in vloga vrednotenja. V njenem okviru so načrti vrednotenja obvezni, tako kot je tudi vrednotenje vplivov za oceno prispevka Sklada k doseženim programskim ciljem. Države članice in Evropska komisija morajo redno poročati o rezultatih in vplivih: države članice poročajo Evropski komisiji, Komisija pa Evropskemu parlamentu, Svetu, Socialnemu odboru in Odboru regij. Leta 2022 bodo države članice povzele vse ugotovitve vrednotenij in s tem pripravile podlago za naknadna vrednotenja politike s strani Evropske komisije. Vrednotenja bodo tako prispevala k političnim razpravam na najvišji ravni.

Načrtovanje vrednotenij ni preprosta naloga. Najprej je treba v programih jasno določiti, kaj želijo spremeniti, in da se spremlja ustrezne kazalnike. Nato je treba v skladu z razpoložljivostjo obstoječih dokazov na področjih politike, ki jih zajemajo programi, sprejeti odločitev o tem, kam osredotočiti prizadevanja vrednotenij, da bi kar najbolj zapolnili luknje v znanju in izpolnili regulativne zahteve.

Načrti bi morali zajeti vrednotenja, potrebna v času izvajanja programa, in nameniti dovolj virov za potrebno zbiranje podatkov in analize. Vsako načrtovano vrednotenje bi bilo treba utemeljiti in zanj določiti časovni načrt, glavna vprašanja, metode in podatkovne zahteve, trajanje ter predvideni proračun. Določiti bi morali tudi, kako bo potekalo upravljanje vrednotenij, kako se bo spremljalo rezultate ter se jih predstavilo deležnikom in javnosti. Organi upravljanja jih morajo redno pregledovati in prilagajati kakršnim koli

▼ DOKUMENT S SMERNICAMI ZA SPREMLJANJE IN VREDNOTENJE

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docoffic/2014/working/wd_2014_en.pdf

spremembam programa ali njegove vsebine, ki bi narekovala potrebe po novem znanju.

Načrtovanje vrednotenij vnaprej bo pomagalo izboljšati njihovo kakovost in uporabnost. Komisiji bo pomagalo zbrati in razširiti ugotovitve med oblikovalci politik in upravljavci programa. Na koncu bo to prispevalo k načrtovanju in izvajanju programov ter politik, ki temeljijo na dokazih.

Evropska komisija je v podporo organom upravljanja pri oblikovanju načrtov vrednotenja izdala dokument s smernicami, ki je na voljo na spletnem mestu GD za regionalno in mestno politiko. Dokument ponuja tudi priporočila, kako oblikovati pristojnosti in naloge za vrednotenja vplivov ter upravljati zunanje vrednotenje. Evropska komisija bo sodelovala z organi upravljanja, da bi izboljšala kakovost načrtov vrednotenja, pri čemer bo zagotovila komentarje in izmenjala dobre prakse.

▶ VEČ O TEM

http://ec.europa.eu/regional_policy/index.cfm/slpolicy/evaluations/guidance/#1

▶ NOVICE

[KRATKE]

ZAČETEK NOVEGA PROGRAMSKEGA OBDOBJA NA POLJSKEM

Komisarka Crețu je uradno naznanila začetek poljskih operativnih programov za kohezijsko politiko skupaj s poljsko ministrico za infrastrukturo in razvoj **Mario Wasiak** na dogodku na Poljskem 26. februarja ob prisotnosti poljske predsednice vlade **Ewe Kopacz**, evropske komisarke **Elżbiete Bieńkowske** in maršalov vseh 16 poljskih regij.

Od pristopa k Evropski uniji pred skoraj 11 leti so imeli skladi ključno vlogo pri zagotavljanju rasti v državi. Poljska bo v obdobju 2014–2020 ostala največja upravičenka sredstev kohezijske politike EU. V okviru Evropskega sklada za regionalni razvoj, Kohezijskega sklada in Evropskega socialnega sklada bo dodeljene več kot 77,3 milijarde EUR.

Zahvaljujoč odličnemu sodelovanju med poljskimi organi in Evropsko komisijo je bilo vseh 22 operativnih programov uspešno sprejetih do sredine februarja. Novo obdobje predstavlja izzive pri izvajanju, saj bodo zdaj več kot 55% sredstev upravljale regije. To ponuja veliko priložnosti regijam, ki najbolj poznajo svoje prednosti in potrebe. Vseeno pa to pomeni, da bodo imele regije večjo odgovornost pri zagotavljanju preudarnosti naložb.

▶ VEČ O TEM

http://ec.europa.eu/commission/2014-2019/cretu/blog/launching-new-programming-period-poland_en

POSODOBLJEN PRIROČNIK ZA ANALIZO STROŠKOV IN KORISTI

Evropska komisija je pred kratkim objavila posodobljen Priročnik za analizo stroškov in koristi, ki je obvezen za vse večje projekte, predložene skladom ESI za obdobje 2014–2020. Priročnik temelji na obsežnih izkušnjah, pridobljenih med pripravo in ocenjevanjem večjih projektov v programskem obdobju 2007–2013, in poskuša ponuditi praktična priporočila ter študije primerov za posamezne sektorje za vse organe, vključene v večje projekte, in vse svetovalce, ki pripravljajo projektno dokumentacijo. Priročnik ponuja regulativne zahteve za postopek ocene projekta in povezane odločitve o večjih projektih ter poudarja vodilna načela za posamezne sektorje. Priročnik je pripravila skupina, ki jo je vodil **Davide Sartori** iz Centra za industrijske študije v Milanu, s prispevki znanstvenega odbora, ki ga je vodil **profesor Massimo Florio**, in strokovnjakov programa JASPERS.

(<http://www.jaspers-europa-info.org/>)

▶ VEČ O TEM

<http://europa.eu/!wc37t>

SMERNICE ZA UPRAVIČENCE USTVARJAJO POVEZAVE DO DRUGIH SKLADOV EU

Pred kratkim je bil v vseh uradnih jezikih EU izdan novi vodnik Evropske komisije, v katerem je pojasnjeno, kako učinkovito dostopati do evropskih strukturnih in investicijskih skladov ter jih uporabljati, in o tem, kako izkoristiti dopolnjevanje z drugimi finančnimi instrumenti drugih ustreznih politik EU. Povezave v tem dokumentu bodo morebitnim upravičencem pomagale najti njihovo pot skozi labirint materiala, ki je na voljo v spletu, oziroma jih bodo pripeljale do najbolj izvirnih in uporabnih spletnih strani ter dokumentov. Na voljo je tudi spletni seznam, s pomočjo katerega bodo morebitni upravičenci opredelili najprimernejše vire financiranja.

▶ VEČ O TEM

Na voljo v 22 jezikih.
<http://europa.eu/!cn47JG>

OPEN DAYS 2015 EVROPSKI TEDEN REGIJ IN MEST SE ZAČENJAJO

13. dogodek OPEN DAYS bo potekal od 12. do 15. oktobra v Bruslju. Letošnji slogan je „Evropske regije in mesta: partnerji za investicije in rast“. Registracije za sodelovanje se začnejo julija.

▶ VEČ O TEM

http://ec.europa.eu/regional_policy/opendays/od2015/

▶Komisar za energetiko Maroš Šefčovič ob predstavitvi „energetskega svežnja“ Evropskemu parlamentu 25. februarja.

▶ KOHEZIJSKA POLITIKA PRISPEVA K STRATEGIJI ENERGETSKE UNIJE

Evropska komisija je 25. februarja 2015 sprejela okvirno strategijo za trdno energetske unijo s podnebno politiko, usmerjeno v prihodnost. Cilj strategije je zmanjšati energetske odvisnosti, spodbujati prost pretok energije prek meja, izboljšati energijsko učinkovitost in podpreti prehod na nizkoogljično gospodarstvo.

Kohezijska politika bo imela pomembno vlogo pri ustvarjanju energetske unije v praksi, in sicer s projekti, ki bodo državljanom prinesli dejanske koristi. 38 milijard EUR sredstev kohezijske politike bo namenjenih za naložbe v nizkoogljično gospodarstvo v obdobju 2014–2020 (dvakrat več, kot je bilo za to področje porabljeno v prejšnjem obdobju financiranja). S tem bodo države članice, regije, lokalni organi in mesta pomagali izvajati prepotrebne naložbe v energijsko učinkovitost zgradb, obnovljivo energijo, pametna distribucijska omrežja ali trajnostni mestni promet.

V skladu z nekaterimi ključnimi cilji energetske unije bodo naše naložbe zato pomagale zmanjšati uvoz drage energije, zagotovile raznolikost naših energetskih virov, se borile proti energetski revščini, zmanjševale emisije, ustvarjale delovna mesta ter zagotavljalje podporo malim in srednje velikim podjetjem.

▶ VEČ O TEM

<http://ec.europa.eu/priorities/energy-union/>

► ESTONIJA

► ESTONIJA JE VODILNA PRI NAPREDNIH E-STORITVAH ZA DRŽAVLJANE

Estonija postaja ena od najbolj naprednih e-družb na svetu. Njena zadnja pridobitev je e-kartica za rezidentstvo za tujce. Večina estonske e-upravne infrastrukture je prejela naložbe v okviru Evropskega sklada za regionalni razvoj.

Estonske e-storitve so že povzročile velik odziv mednarodnih medijev. CNN je Estonijo opisal kot „digitalen narod, ki deluje prek tabličnih računalnikov in pametnih telefonov“. BBC je poročal o „spletnih storitvah e-uprave brez papirja“. *Le Monde* je državo označil kot „cybersentinelle de l’Occident“. *Wall Street Journal* in *The Times of India* sta o tem podrobno poročala: „Elektronska osebna izkaznica bo omogočala digitalno prisotnost brez fizične“ in „Digitalno rezidentstvo je kliknilo z indijskimi podjetniki“.

V zadnjih desetih letih je bila Estonija ena vodilnih držav na svetu pri uporabi internetnih storitev za svoje državljane. Posledično zdaj Estonci uživajo v obsežnem naboru javnih in zasebnih e-storitev od zdravstva in volitev do dohodnine. Vlade z vsega sveta prosijo estonske strokovnjake, da jim pojasnijo, kako se je zgodil ta čudež.

Ta digitalni proces je rezultat partnerstva med napredno vlado, proaktivnim sektorjem IKT in tehnološko iznajdljivim prebivalstvom ob finančni podpori Evropskega sklada za regionalni razvoj, ki je pomagal pri razvoju IT-infrastrukture, omrežij in aplikacij za spletne storitve.

„E-stonia“

Temelj današnje „E-stonia“ – kot so jo poimenovali – je brezžični dostop do interneta po vsej državi, saj je dostop mogoč tudi v gozdovih. 71 % gospodinjstev ima dostop do interneta, hitre brezžične povezave pa so na voljo na več kot 1 100 javnih lokacijah. Vse estonske šole imajo internetno povezavo.

Internet uporablja 77 % prebivalcev, starih od 16 do 74 let, državljani pa redno uporabljajo e-storitve za e-volitve, e-davke, e-policijo, e-zdravstvo, e-bančništvo in e-šolstvo.

Digitalni dostop je postal pravilo in leta 2012 je bilo več kot 94 % dohodninskih napovedi oddanih prek e-davkov. 98 % bančnih transakcij v Estoniji je izvedenih prek spleta.

Skupni stroški:
163 000 000 EUR
Prispevek EU:
63 000 000 EUR

► Estonski predsednik Thomas Hendrik Ilves je predsedniku ZDA Baracku Obami med njegovim nedavnim obiskom v Talinu dal eno prvih estonskih e-osebnih izkaznic.

„Državljeni lahko prek spleta uredijo skoraj vse, lahko se tudi ločijo. Papirje potrebujete samo še za poroko,“ se je pošalil eden od svetovalcev za digitalne zadeve stalnega predstavništva Estonije pri EU.

Elektronska osebna izkaznica

Skoraj 90 % prebivalcev (1,1 milijon ljudi) ima estonsko e-osebno izkaznico, ki je elektronski osebni dokument, v Evropski uniji pa tudi potna listina.

Dokument vsebuje čip z osebni podatki in je digitalno dokazilo osebne identitete, ki zagotavlja avtentikacijo pri uporabi spletnih storitev. Poleg osebne izkaznice lahko Estonci za avtentikacijo pri spletnih storitvah uporabljajo tudi mobilne telefone.

Izobraževanje in zdravstvo

Januarja 2010 je Estonija začela uporabljati zdravstveni informacijski sistem, ki prebivalcem omogoča digitalni ogled

svoje zdravstvene anamneze zgolj s potrditvijo svoje identitete z uporabo osebne izkaznice. Za nakup zdravil v lekarni ne potrebujete papirnatih receptov – zdravniki izdajajo e-recepte, ki jih z uporabo osebne izkaznice lahko uporabite za nakup v kateri koli lekarni.

Starši šoloobveznih otrok lahko dostopajo do ocen in domače naloge otrok prek spleta z uporabo aplikacije e-šola. Na splet se je preselil tudi izobraževalni sistem, saj so rezultati preverjanj združeni prek državnega portala. Prijave za vpis na univerze se oddajajo prek državnega internetnega sistema.

e-volitve

Od leta 2005 lahko vsi prebivalci Estonije volijo od doma ali celo med potovanjem v tujini, in sicer elektronsko prek interneta z uporabo osebne izkaznice ali mobilne osebne izkaznice. Na zadnjih parlamentarnih volitvah v marcu je 30,5 % volivcev uporabilo e-volilni sistem.

e-poslovanje

Podjetnik lahko v Estoniji ustanovi podjetje kar prek svojega osebne računalnika. Rekord na portalu e-poslovanje za ustanovitev in registracijo podjetja je 18 minut. Sistem prepozna tudi osebne izkaznice Belgije, Portugalske, Litve in Finske, v prihodnje pa jih bo še več.

e-rezidentstvo

Leta 2015 so bile spletne storitve razširjene na nedržavljanke zahvaljujoč estonskemu edinstvenemu in najsodobnejšemu projektu e-rezidentstva. Zdaj lahko tudi nedržavljanke Estonije pridobijo digitalno osebno izkaznico e-rezidentstva, ki jim omogoča dostop do javnih in zasebnih e-storitev ter delovanje v Estoniji. Ta ne vključuje nobenih bivalnih pravic in je ni mogoče uporabiti kot fizični osebni ali potovalni dokument. Do leta 2020 bo v program e-rezidentstva vloženih okoli 300 000–500 000 EUR letno.

► VEČ O TEM
<https://e-estonia.com/>

Skupni stroški:
485 000 EUR
Prispevek EU:
193 000 EUR

▶ ŠVEDSKA

▶ PRIDOBIVANJE OBNOVLJIVE ENERGIJE IZ MORJA

Raziskovalni projekt ob obali južne Švedske je pokazal, da je hranila z morskega dna in industrijsko ribje blato mogoče spremeniti v dragoceno biogorivo.

V okviru projekta „Bioplin – nova podlaga iz morja“ (Biogas – new substrate from the sea) so znanstveniki v okrožju Kalmar na Švedskem raziskovali okoljski in ekonomski potencial proizvodnje bioplina iz različnih izdelkov, ki jih najdemo na morskem dnu ob obali. Osredotočili so se predvsem na proizvodnjo metana iz trstičja, alg, klapavic in ribjega blata ter pogoje, potrebne za proizvodnjo obnovljivega bioplina.

Raziskava je pokazala, da je mogoče najboljše rezultate doseči z ribjim blatom iz lokalnih obratov za predelavo rib in da je kakovost proizvedenega bioplina podobna kot pri običajnih materialih, kot je gnoj ali odplake.

V okviru projekta, ki se je izvajal štiri leta in se je zaključil leta 2013, je bila preučena celotna veriga od zbiranja substratov do učinkov ekstrakcije tokov hranil in ohranjanja morja. Znanstveniki so ugotovili, da se z uporabo morskih hranil ni ustvaril le dragocen bioplin, ampak so se s tem procesom tudi zmanjšala odvečna hranila v morju. Baltsko morje res trpi zaradi presežka hranil, kar lahko vodi do nizkih ravni kisika v morju, pogina rib, rakov, ostrig in drugih vodnih živali. Z uporabo morskih virov za proizvodnjo bioplina se odstrani večina teh nepotrebnih hranil.

Povečanje uporabe bioplina v vozilih, kot so osebni avtomobili in tovornjaki, bi prispevalo k zmanjšanju emisij toplogrednih plinov in je ključno za doseg cilja okrožja Kalmar, da postane regija brez fosilnih goriv do leta 2030. V okrožju Kalmar sta

dve tretjini emisij ogljikovega dioksida zaradi fosilnih goriv povezani z bencinskim in dizelskim gorivom. Pri izogrevanju bioplina ne prihaja do izpustov ogljikovega dioksida zaradi fosilnih goriv, zato je to okolju prijazno gorivo. Vendar bi iz vseh domačih odpadkov, gnoja in blata iz čistilnih naprav v okrožju proizvedli dovolj bioplina za zgolj desetino vseh avtomobilov v okrožju. Zato je izkoriščanje morskih virov na tem območju smiselno z okoljskega in ekonomskega vidika.

Lokalni prebivalci bi lahko imeli koristi zaradi pridobivanja bioplina, ker bi se odprla nova delovna mesta, saj so za pridobivanje plina potrebni novi izdelki, blago in storitve. Pravzaprav predelava ribjega blata že poteka v polnem obsegu, saj odpadni material iz obrata za proizvodnjo rib prek cevi dobavljajo naravnost v Lucerno, kjer proizvajajo bioplin.

Za proizvodnjo bioplina iz trstičja, alg in klapavic v polnem obsegu je potreben nadaljnji tehnični razvoj. Sledili pa so novi projekti, med drugim SEAFARM (alge) in AQUATECH (klapavice).

„Z uporabo vodnih virov za proizvodnjo bioplina bi se povečala proizvodnja obnovljive energije in zmanjšal vpliv na podnebje. Kljub temu je potreben nadaljnji tehnični razvoj, preden bo take vire mogoče uporabiti za ekonomično proizvodnjo bioplina v polnem obsegu,“ je dejal **Henrik Blomberg**, direktor operativnega programa „Småland and the Islands“ (Småland in otoki).

▶ VEČ O TEM
www.rfkl.se/biogas-hav

EVROPSKO TERITORIALNO SODELOVANJE

▶ RAZVOJ KULTURNE POTI MED MADŽARSKO IN SLOVENIJO

Skupni stroški:
1 435 000 EUR
Prispevek EU:
1 187 000 EUR

Zgrajena je bila nova turistična pot, ki sledi potovanju sv. Martina med Slovenijo in Madžarsko. S tem je nastala čezmejna turistična destinacija in prvi del romarske poti prek Evrope.

Sveti Martin je bil tourski škof v 4. stoletju in je danes eden najbolj poznanih krščanskih svetnikov v Evropi. Rojen je bil v današnjem mestu Sombotela na Madžarskem, vendar je večino življenja preživel v Franciji. Danes predstavlja duhovni most prek Evrope.

Projekt „Via Savaria“ je omogočil gradnjo prvega 400 km odseka velike evropske kulturne poti sv. Martina prek Slovenije in Madžarske do Toursa v Franciji.

Projekt je navdahnila deklaracija Sveta Evrope iz leta 2005, v skladu s katero bi morala biti pot od Sombotela na Madžarskem do Toursa v Franciji evropska kulturna pot ter predstavljati izjemne spomenike življenja in dela najprej ljubljenejšega svetnika v Evropi.

Sveti Martin Tourski se je rodil leta 316 v starodavnem mestu Savaria v Panoniji. Danes se mesto imenuje Sombotel. Podoba Svetega Martina Tourskega simbolizira pomen medsebojne izmenjave. Leta 2016 bomo njegovo življenje slavili po vsej Evropi.

Projekt Via Savaria se je začel leta 2009 v Sombotelu, namenjen pa je prikazu romarjeve poti prek treh držav. Projekt sta podprli slovenska in madžarska vlada, ki sta se zavzeli za promocijo turističnih vidikov projekta. Občine in večje interesne skupine ob poti so se pridružile projektu, na podlagi

česar je bilo vzpostavljeno sodelovanje med 15 partnerji – devetimi iz Slovenije in šestimi iz Madžarske.

Splošni cilj projekta je bila podpora trajnostnemu gospodarskemu in socialnemu razvoju na območju madžarsko-slovenske meje prek skupnega projekta kulturnega turizma, ki bi imel pozitivne učinke na razvoj lokalnega gospodarstva.

Z izvedbo projekta Via Savaria je bil dokončan prvi 400 km odsek evropske kulturne poti sv. Martina Tourskega od Sombotela na Madžarskem do Zreč v Sloveniji (celotna pot od Sombotela do Toursa v Franciji je dolga 2 500 km).

Projekt je vključeval tudi znanstvene raziskave o delu in življenju sv. Martina Tourskega ter naravni in kulturni dediščini ob poti. V okviru projekta je bilo zgrajenih 38 počivališč z informacijskimi tablami, mizami in klopmi. To je bilo dopolnjeno z informacijskimi točkami, vinskimi in kulinaricnimi središči ob poti ter razstavnim prostorom in tematskim parkom.

▶ VEČ O TEM
www.viasanctimartini.eu/sl

PROGRAM 2015

27.–28. APRIL

_Bruselj (BE)

GROW your REGION:
pametna specializacija
in preoblikovanje
gospodarstva prek
grozdov

2. JUNIJ

_Bruselj (BE)

Forum CITIES

15.–16. JUNIJ

_Jūrmala (LV)

**6. letni forum o izvajanju
strategije EU za regijo
Baltskega morja**

12.–15. OKTOBER

_Bruselj (BE)

**OPEN DAYS: 13. evropski
teden regij in mest**

13. OKTOBER

_Bruselj (BE)

Slovesnost RegioStars

Več informacij o teh dogodkih je na voljo v razdelku
s programom dogodkov na spletnem mestu Inforegio:

[http://ec.europa.eu/regional_policy/sl/
newsroom/events/](http://ec.europa.eu/regional_policy/sl/newsroom/events/)

OHRANITE STIKE

 http://ec.europa.eu/regional_policy/sl/

 www.twitter.com/@EU_Regional

 www.yammer.com/regionetwork
Platforma za sodelovanje GD REGIO

 www.flickr.com/euregional

 Prijavite za novice „REGIOFLASH“
www.inforegiodoc.eu

 www.twitter.com/CorinaCretuEU

Urad za publikacije

Evropska komisija,
Generalni direktorat za regionalno in mestno politiko
Komuniciranje – Ana-Paula Laissy
Avenue de Beaulieu 1 – B-1160 Brussels
E-mail: regio-panorama@ec.europa.eu
Internet: http://ec.europa.eu/regional_policy/sl/

